

Illustrer : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404269>

Universiteit Utrecht

6 | De universiteit is geen school!

12 | Beroep: historicus 16 | Wiskunde is overal

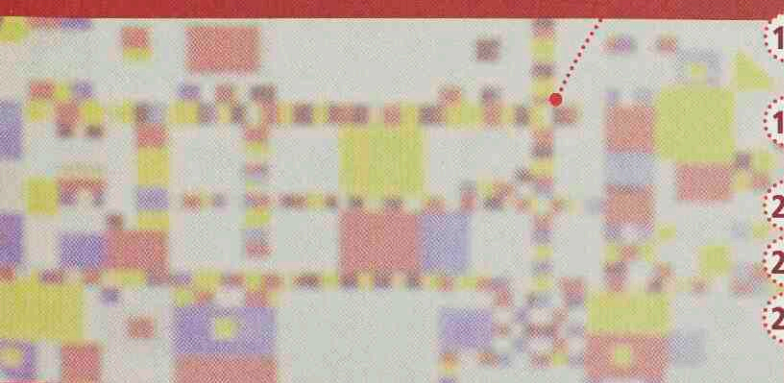
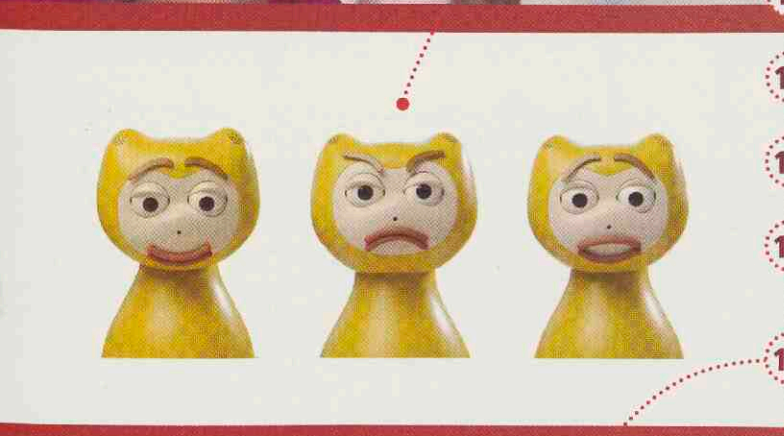
Kwartaalblad voor de afgestudeerden van de Universiteit Utrecht • Nummer 40 • September 2005 • Oplage 66.000 • www.alumni.uu.nl

ALUMNI

De waarde van een
academische opleiding

INHOUD

4

Nieuws

6

De universiteit is geen school!

De waarde van een academische opleiding.

10

Uit de toren

Een robotkat met emoties.

11

Sprong in De Noordzee

De Sprong van Barbara Clasie.

12

Beroep: historicus

Geschiedenis is nooit af.

14

'Ik kan niet stilzitten'

De zijsprong van Simone van der Wijngaard.

15

Column

Evert Dorhout Mees.

15

Utrechtse stellingen

Prikkelende, humoristische en intrigerende stellingen uit Utrechtse proefschriften.

16

Wiskunde is overal

Freudenthal Instituut is al jaren de link tussen wetenschap en praktijk.

18

Kiek!

Foto met verhaal uit het album van Marije Harmsen.

19

De wetenschap komt naar je toe

Alumninetwerken organiseren lezingen.

20

U-fonds/Alumnibureau

22

Berichten voor alumni

24

Utrechtse Tanka

Groeten van Ingmar Heytze en Ivar Pel uit Utrecht.

Illuster 40, jaargang 10, september 2005

Illuster is een uitgave van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds. In samenwerking met faculteiten en verenigingen. Illuster verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 65.000. • **Hoofredacteur:** Ludo Koks • **Eindredacteur:** Sylvia den Hangst • **Redactie:** Armand Heijnen, Manon Renaud, Jacomijn Timmermans • **Redactieraad:** Pict van Asseldonk, NOS Eindredactie: Jenny Huttinga, Tappaan Communicatie: Joop Kessels, directeur communicatie UU, Maarten Prak, hoogleraar UU. Geschiedenis na de

Middeleeuwen: Friede Pruim, redacteur. Opzigt: Arie Smit, directeur TeleacNot • **Aan dit nummer werkten verder mee:** Ingmar Heytze, Wilbrand Schaap, Leonie van den Schoot, Jurgen Swart, Johan Vlasblom, Kees Volkers, Jannetje Voskamp • **Foto's:** Manijn Alders, Evelynne Jacq, Ivar Pel en anderen • **Foto omslag:** Ivar Pel • **Illustraties:** Berniet Ragothi • **Ontwerp en opmaak:** WRIK (BNO), Utrecht • **Druk:** Tijl Offset • **ISSN:** 1338-4703 • Voor toezending is gebruik gemaakt van het alumnibestand van de Universiteit Utrecht. © Universiteit Utrecht. Illuster, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht.

Overname van artikelen is – met bronvermelding – toegestaan.

De volgende Illuster (nr 41) verschijnt op woensdag 14 december 2005. Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u sturen voor maandag 17 oktober. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden mededelingen te weigeren of in te korten.

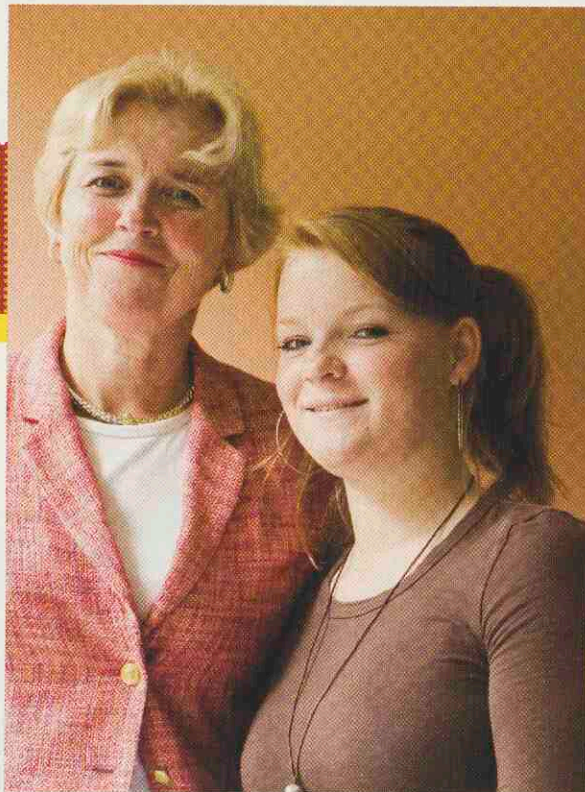
Redactieadres: Illuster, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht, (030) 253 2651, Illusterredactie@csc.uu.nl

Utrechtse Nieuwe

Het nieuwe academisch jaar begint. Ruim zesduizend kersverse nieuwelingen stromen de binnenstad in, of De Uithof op. Utrecht heeft een recordaantal inschrijvingen. Rechtsgeleerdheid stijgt sterk, met 12%. We maken kennis met tweedejaars rechten Cecile Witlox. En blikken terug met haar moeder, afgestudeerd in '81.

Cecile Witlox, 19 jaar: 'Als je net aan je studie begint, dan weet je wel dat je hard moet werken. Maar dat je zoveel moet lezen... Laatst waren dat maar liefst vier boeken voor één tentamen! Je leert echt wel plannen. Gelukkig heb ik huisgenoten en vriendinnen die elkaar motiveren. Al voordat ik naar Utrecht ging, wist ik dat ik lid zou worden van een studentenvereniging: UVSV. Dat is niet helemaal toevallig, aangezien ook mijn moeder bij deze club een leuke studententijd heeft gehad. Dankzij een briefje op de vereniging kreeg ik al snel een kamer in een gemengd studentenhuus. Hier ben ik nooit lang alleen. Wie zin heeft eet mee. Op zondagavond doen we met een groepje huisgenoten iets leuks. Allemaal zijn we lid van een vereniging: USC, Veritas en UVSV. Iedereen heeft een vaste avond in de week voor de eigen jaarclub. Mijn ouders hebben allebei rechten in Utrecht gedaan. Voor mij is het een vertrouwde wereld. Lange tijd wilde ik advocaat worden. Tijdens het eerste studiejaar werd me duidelijk dat de advocatuur een bitse wereld is. Wat ik precies wil, weet ik nog niet. In ieder geval kies ik voor de togastroming. Ook mijn tweelingzus studeert in Utrecht. Die zie ik zeker vier keer per week. We eten samen of winkelen. Met vriendinnen ga ik naar de bibliotheek om te studeren. In de pauzes kun je kletsen. Als ik er echt even flink tegenaan moet, ga ik een weekje naar mijn ouders. Mijn moeder denkt soms dat ik te ongezond leef en te vaak uitga. Maar ik let er heus op dat ik fit genoeg ben om mijn studie goed te doen. Het is leuk te ontdekken dat ik, zonder ouders, mijn eigen ritme heb gevonden.'

Cecile Witlox studeert rechten en is lid van de UVSV, net als haar moeder Sita in de jaren zeventig.

Sita Witlox-Munters, 48 jaar, in '81 afgestudeerd in Nederlands Recht en Notariaat, nu *private banker* bij Insinger de Beaufort: 'Mijn ouders hebben hun kinderen zeer gestimuleerd om te studeren. Zo had mijn vader op een of andere manier een kamer voor me geregeld. Utrecht werd het: de veilige en gezellige provinciestad. Tilburg was te dichtbij. En Amsterdam te ver.

Een vriendin van mijn moeder had rechten gestudeerd. Door haar ben ik enthousiast geworden. Het allerliefst had ik tuinarchitect willen worden. Maar ja, belangrijker was het of je met je studie een baan kon krijgen. In mijn laatste studiejaar kon ik aan de slag bij MeesPierson. Met de economie ging het slecht, dus ik was maar wat blij dat ik een baan had. Ruim twintig jaar heb ik daar met plezier gewerkt. Het is een echte mannenwereld. Mede door het verenigingsleven bij UVSV was ik niet op mijn mondje gevallen. Behalve een groot netwerk, doe je een aantal sociale vaardigheden op waar je je hele leven wat aan hebt. Het eerste studiejaar was spannend. Ik voelde me best wel eens eenzaam. Pas in het tweede studiejaar werd ik lid van UVSV. Die overgangperiode had ik kennelijk nodig om zelfstandig te worden.

Het studentenleven van nu is een stuk harder. Zo mocht je in de jaren tachtig zo vaak herkansingen doen als je wilde. Verder valt het me op dat studenten al heel vroeg bezig zijn met hun toekomst. Mijn echtgenoot en ik stimuleren het dat onze dochters een gezellige en effectieve studententijd hebben. Nooit meer krijg je de mogelijkheid om zoveel tijd te steken in het sluiten van vriendschappen. Natuurlijk maak ik me als moeder wel eens zorgen of het allemaal goed gaat met ze. Maar gelukkig heeft zowel Cecile als haar zus de drang om de studie te halen.'

[Janneke Voskamp]

Promovendus wint Householder award

Promovendus Jasper van den Eshof heeft de 'Householder award' ontvangen voor het wereldwijd beste proefschrift in de numerieke lineaire algebra. Hij kreeg de driejaarlijkse prijs vanwege de theoretische diepgang en de toepasbaarheid van zijn onderzoek.

Spinozapremie voor Bernards

Prof.dr. René Bernards, verbonden aan het Nederlands Kanker Instituut/Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis en deeltijdhoogleraar Moleculaire Carcinogenese aan de Universiteit Utrecht, is een van de winnaars van de NWO-Spinozapremie 2005. Bernards krijgt deze 'Nederlandse Nobelprijs' voor zijn grensverleggend werk op het gebied van de moleculaire biologie en de diagnostiek van kanker.

Instroom stijgt

De instroom van studenten aan bacheloropleidingen aan de Universiteit Utrecht is in het studiejaar 2004-2005 gestegen met 16%. Als gevolg hiervan kwam het marktaandeel van de universiteit op 14% waarmee Utrecht de UvA (12%) en de RUG (12%) achter zich laat. De sterkste groei in absolute zin deed zich voor bij de faculteiten Geesteswetenschappen (+187), Recht, Economie en Bestuur & Organisatie (+159) en Sociale Wetenschappen (+233).

Alle Utrechtse doctoren online

Sinds de oprichting van de Utrechtse universiteit in 1636 hebben meer dan 20.000 personen de doctorsgraad behaald. In het Digitaal Album Promotorum (DAP) worden alle gegevens gepubliceerd van deze gepromoveerden: gegevens van persoonlijke aard en gegevens die betrekking hebben op de promotie. Bij het invoeren van gegevens is gekozen om te beginnen bij 1815, het jaar waarin de Universiteit Utrecht een Rijksuniversiteit werd. De database is nog niet af, maar wordt steeds verder aangevuld. Website: <http://dap.library.uu.nl>

Kijk voor een actueel en uitgebreid nieuws- en agendaoverzicht van de Universiteit Utrecht op www.uu.nl/nieuws

Universiteit eert Koningsberger

Zestig jaar geleden werd Nederland bevrijd. De Universiteit Utrecht stelt ter gelegenheid daarvan de Koningsberger leerstoel in. Hoogleraar Victor Jacob Koningsberger (1895-1966) gold tijdens de Tweede Wereldoorlog als vertrouwensman voor studenten en het studentenverzet.

Koningsberger was hoogleraar Algemene Plantkunde, directeur van de Hortus Botanicus en van 1952 tot 1953 rector magnificus aan de Universiteit Utrecht. Hij heeft zich op 25 november 1940 - als eerste hoogleraar in Nederland - publiekelijk uitgesproken tegen de uitsluiting van Joodse hoogleraren en medewerkers van de Nederlandse universiteiten. Koningsberger heeft van juli 1942 tot december 1943 als gijzelaar gevangen gezeten. In die periode schreef hij een beschouwing over de universiteit na de oorlog. Na zijn vrijlating verleende hij onderdak aan ondergedoken studenten en aan geallieerde oorlogsvliegers. De Koningsberger leerstoel wordt telkens voor een periode van vijf jaar toegekend aan een gewone of een bijzondere hoogleraar die onderzoek doet op het vlak van vrede, vrijheid en rechtstaat.

Start Utrechtse Introductie Tijd

Met een spectaculaire opening in het muziekcentrum Vredenburg startte op maandag 15 augustus de Utrechtse Introductie Tijd (UIT) voor 3.500 aankomende studenten van de Universiteit Utrecht en de Hogeschool van Utrecht. Met uitdagende programmaonderdelen zoals Human Bowling, een debat met staatssecretaris Rutte, een goodwillactie voor de Bart Foundation, een eigen radiostation en een barbecue voor alle 'UITlopers', hebben de aanstaande eerstejaars vier dagen en nachtenlang kennis gemaakt met het studentenleven.

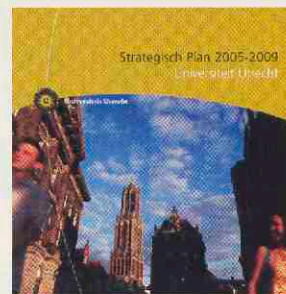

Universiteit bundelt cultuur

De Universiteit Utrecht wil een groot cultureel centrum instellen, waarin activiteiten van onder meer De Uitwijk en Parnassos samengaan. Tegelijk worden de sociaal-culturele activiteiten in De Uithof gestimuleerd om de leefbaarheid van de campus te bevorderen. Het totale cultuuraanbod van de universiteit wordt gebundeld in een UUt-agenda. Die agenda staat op de website van de universiteit. Alle activiteiten van koren, orkesten, theatergroepen enzovoorts die aan de Universiteit Utrecht verbonden zijn, staan erin vermeld. Ook speciale activiteiten zoals de Culturele Zondagen of de lustrumviering van de Universiteit Utrecht volgend jaar, krijgen in de nieuwe cultuuragenda een plaats.

Strategisch Plan 2005 - 2009

'Focus en massa' in het onderzoek. De juiste student op de juiste plaats. Een verdere uitbreiding van de samenwerkingsverbanden met gerenommeerde universiteiten in het buitenland. Kennisvalorisatie door meer aandacht voor ondernemerschap. En een motor in de regio zijn op economisch, sociaal en cultureel gebied. Dit zijn enkele hoofdlijnen uit het Strategisch Plan 2005 - 2009 van de Universiteit Utrecht. De volledige tekst staat als pdf op www.uu.nl/strategischplan. Daar staat ook de brochure 'Investeren in Talent' met een samenvatting van het plan en interviews die het beleid van de universiteit illustreren.

Trésor bestaat 10 jaar

Tien jaar geleden kochten de Universiteit Utrecht, een aantal ondernemingen en meer dan 1000 particulieren een stuk tropisch regenwoud in het Amazonebekken in Frans Guyana. Dit Trésor-reservaat beslaat 2464 hectare regenwoud. Het initiatief is ontstaan uit de gedachte om een bijdrage te leveren aan het behoud van het regenwoud. De Stichting Trésor kijkt terug op tien succesvolle jaren. Het Trésor-reservaat is beschermd tegen houtkap en andere aantastingen. Verder is het gebied opengesteld voor wetenschappelijk onderzoek. Diverse expedities hebben aangetoond dat het reservaat een enorme biodiversiteit bevat. Er is zelfs een jaguar gesignaleerd. Naar aanleiding van het succes van Trésor heeft de Franse regering een 200.000 hectare groot gebied in Frans Guyana aangewezen als natuurreservaat. De Stichting Trésor, die geen winstoogmerk heeft en uitsluitend werkt met onbezoldigde vrijwilligers, start jaarlijks nieuwe projecten in en rond het reservaat. Trésor biedt geïnteresseerden de mogelijkheid om voor € 12,50 een vierkante meter regenwoud te 'adopteren'.
Meer informatie op de website van Trésor: www.tresorrainforest.org

Foto: vijfro ukleien

Van den Akker decaan Geesteswetenschappen

Prof.dr. Wiljan van den Akker wordt per ingang van 1 mei 2006 benoemd tot decaan van de faculteit Geesteswetenschappen. Van den Akker is faculteitshoogleraar 'Moderne Nederlandse Letterkunde' aan de faculteit Letteren van de Universiteit Utrecht en tevens directeur Instituten Geestes- en Sociale Wetenschappen aan de KNAW. De faculteit Geesteswetenschappen, die bestaat uit de subfaculteiten Letteren, Godgeleerdheid en Wijsbegeerte, telt circa 900 medewerkers en ruim 6000 studenten.

Stapert voorzitter Amnesty

Bart Stapert, ere-doctor van de Universiteit Utrecht en als onderzoeker verbonden aan het Willem Pompe Instituut van de faculteit Rechtsgeleerdheid, is de nieuwe voorzitter van de Nederlandse tak van Amnesty International. Stapert was twaalf jaar als jurist werkzaam in de VS. Daar had hij een eigen advocatenkantoor waar hij juridische bijstand verleende aan ter dood veroordeelden.

Franse prijs voor Plasterk

Prof.dr. Ronald Plasterk heeft de Prix Louis D. van het Institut de France, de Franse academie van wetenschappen, gekregen. Hij deelt de prijs, die 750.000 euro bedraagt, met zijn Amerikaanse collega David Bartel van het Whitehead Institute/MIT. Plasterk krijgt de prijs voor zijn onderzoek naar de nieuwe wereld van kleine niet-coderende RNAs, en hun rol in het reguleren van cellulaire functies.

Topmanagers

De Universiteit Utrecht heeft bij topmanagers het beste imago van alle Nederlandse universiteiten. Dat blijkt uit de publicatie 'MT500 2005' van het zakenblad Management Team. De UU staat 93ste op een ranglijst van de 500 meest populaire bedrijven en instellingen in Nederland.

Kropff naar Wageningen

Prof.dr. Martin Kropff (48) is per 1 september benoemd tot rector magnificus van Wageningen Universiteit. Kropff is alumnus van de Universiteit Utrecht, in 1984 rondde hij zijn studie Biologie cum laude af.

Is het onderscheid tussen HBO en universiteiten aan het verdwijnen? De universiteiten schermen graag met hun zogenaamde academische vaardigheden, die zij afzetten tegen de meer praktisch gerichte opleidingen van het HBO. Wat doe je in de praktijk echter met die academische vaardigheden?

De waarde van een academische opleiding

De universiteit

Illustrer vroeg drie prominente en maatschappelijk succesvolle Utrechtse alumni naar hun eigen ervaringen: wat is in hun ogen de waarde van hun opleiding geweest? Welke vaardigheden zijn hen later goed van pas gekomen?

Als één ding duidelijk wordt, dan is het wel dat de belangrijkste vaardigheden werden opgedaan in het kielzog van de opleiding, buiten de collegebanken. Dat was dan wel in de jaren zeventig en tachtig, toen je daar als student nog de tijd voor had. Met andere woorden, beleidsmakers: focus niet alleen op het academisch curriculum, maar koester ook het 'academisch milieu'.

Jochum Haakma

Hij komt uit een intellectueel milieu, en ook het kosmopolitische heeft hij van huis uit meegekregen. Jochum Haakma, zoon van een journalistenechtpaar, werd geboren in Stockholm, verhuisde als baby naar Madrid, maar groeide grotendeels op in Nederland. In Almelo, *of all places*, volgde hij een ouderwets degelijke HBS-opleiding, bèta-kant. Net als zijn twee oudere zusjes ging hij studeren aan de 'Rijksuniversiteit Utrecht': rechten.

'Ik heb zeker profijt gehad van mijn studie. In het begin zag ik de zin niet in van colleges Romeins Recht, maar in de diplomatieke dienst heb je veel te maken met verdragen en bilaterale relaties tussen landen, juridische kennis komt dan wel van pas. Mijn grote geluk was dat ik in Utrecht internationaal lucht- en ruimte recht ben gaan doen, bij prof. Verschoor. Een grootheid op haar terrein, zij was onder meer president van het IISL, het *International Institute of Space Law*, in Parijs. Ik werd haar student-assistent. Zij gaf via Buitenlandse Zaken cursussen luchtrecht aan Afrikaanse juristen en ik moest die dan organiseren. In mijn tijd hield het IISL een congres in Amsterdam, waar ik ook bij betrokken was. Dat was natuurlijk zeer interessant voor mij, met al die topjuristen en tophoogleraren uit de hele wereld; Prins

Bernhard opende het congres, en ook de astronauten Stafford en Leonov, die elkaar kort daarvoor in de ruimte een hand hadden gegeven, waren naar Amsterdam gehaald. Omdat ik inmiddels veel mensen had leren kennen, vroegen ze mij of ik voor het vervolgcongres in Lissabon een voordracht wilde houden. Zo rolde ik er in. Van mijn kennis van het luchtrecht heb ik ook later geprofiteerd. In Hong Kong deed ik achter de schermen alle onderhandelingen voor de Nederlandse luchtvaartmaatschappijen.

Ik vond het luchtrecht bijzonder interessant en de bedoeling was eigenlijk om een promotie-onderzoek te gaan doen. Maar bezuinigingen zette mijn functie bij de vakgroep op de tocht en toen heb ik voor Buitenlandse Zaken gekozen. Na eerst nog een half jaar te hebben gewerkt in de organisatie van het voorzitterschap van de EU, werd ik tot het beroemde 'diplomatenklasje' toegelaten.

Ik beschikte dus al over behoorlijk wat organisatorische vaardigheden toen ik de arbeidsmarkt op kwam. Dat was niet zozeer een verdienste van de studie, maar meer van de vele activiteiten waar ik gedurende mijn studietijd bij betrokken was. Onder andere voor de Stichting Internationale Werkkampen. Maar ook in het verenigingsleven, ik was lid van het Utrechtsch Studenten Corps.

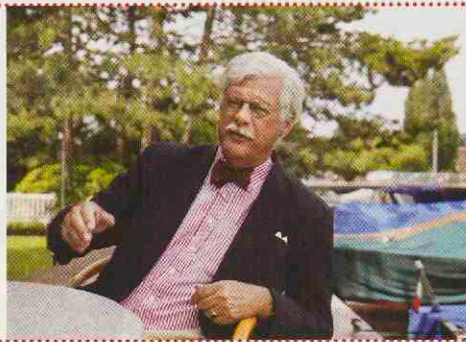
Ik moest mijn eigen studie betalen, dus om studie, werk en activiteiten te combineren moest je je leven goed organiseren. Je moest heel veel zelf uitzoeken, leerde snel zelfstandig te zijn. Ik heb wel het idee dat het nu allemaal wat schoolser is; dat zie ik aan mijn eigen kinderen: die hebben het niet over universiteit maar over 'school' en niet over de professor maar over de 'leraar'. In mijn tijd kon je door hard te werken niet alleen je tentamen halen, maar ook veel beter je vrije tijd plannen. Als je nu bij wijze van spreken twee keer een werkgroep hebt gemist, dan mag je niet eens tentamen doen. Als dat bij mij zo was geweest dan had ik waarschijnlijk veel minder gelegenheid gehad om mijn andere vaardigheden te ontplooiën.

is geen school!

Jochum Haakma (1949) - makkelijk pratende, prettig informele vijftiger - studeerde rechten in Groningen en Utrecht, waarna hij voor een carrière koos in de diplomatieke dienst. Na vele omzwervingen werd hij consul-generaal voor Nederland in China, eerst vijf jaar in Hong Kong en sinds 2002 in Shanghai. Wie in Nederland ook maar iets te betekenen heeft is bij hem op bezoek geweest. Want China is 'hot'.

'Ik vind HBO-ers inderdaad praktischer, en daar heb je vaak meer aan.'

'Academische vorming is meer dan het universitaire curriculum, absoluut!'

Feike Sijbesma (1959) - corporate-man, gereserveerd, beminnelijk - studeerde medische biologie in Utrecht en bedrijfskunde in Rotterdam. Hij koos hierna bewust voor het bedrijfsleven, waar hij via Gist-Brocades terecht kwam bij DSM. Sinds 2000 maakt hij deel uit van de Raad van Bestuur van de multinational. Nevenfunctie: lid van de Raad van Toezicht van de Universiteit Utrecht.

Vijfentachtig procent van mijn werk is handelsbevordering en het promoten van Nederland in China en andersom. Het allerbelangrijkste daarbij zijn sociale vaardigheden, gevoel voor culturele verschillen en een praktische instelling. Je hebt met ontstellend veel verschillende mensen te maken: van groot-industriëlen tot jongens van de gestampte pot die in China risico's willen gaan nemen. Die hebben geen behoefte aan een academisch verhaal, maar aan concrete informatie. Je moet mensen met elkaar in contact brengen die wat aan elkaar hebben. Wij krijgen nogal wat stagiaires, zowel van de universiteit als HBO-ers. Universitair opgeleide mensen denken meer macro-economisch en strategisch; heeft misschien ook zijn waarde, maar HBO-ers zijn inderdaad praktischer, en daar heb je vaak meer aan.

Een aantal vaardigheden zouden in onze opleidingen veel meer aandacht moeten krijgen. Spreken in het openbaar bijvoorbeeld. In Nederland is ook weinig aandacht voor *public diplomacy*. Wij leren in Nederland nog te weinig dat het niet gaat om het gelijk hebben, maar om het gelijk krijgen. We leren het allemaal prachtig te onderbouwen, maar weten het slecht aan de man te brengen. Wij zijn een klein land, maar in veel dingen waanzinnig goed. Maar we zijn ook calvinistisch, vinden het vaak te opschepperig om ons zelf te promoten. Kijk, in Amerika is het doorgeslagen, maar we kunnen er wel veel van leren. In Shanghai maak ik veel werk van *public diplomacy*. Voor studenten van Fudan University heb ik er al een paar keer een verhaal over gehouden. Een bijzondere leerstoel *public diplomacy* in Nederland, ja, dat zou ik heel aardig vinden. Het is in ieder geval een goed idee.'

Feike Sijbesma

Zijn ouders waren niet academisch geschoold, maar wel maatschappelijk ontwikkeld (vader had een topfunctie bij Aegon) en hebben hun kinderen sterk gestimuleerd om te gaan studeren. Voor het zo ver was moest Feike Sijbesma flink aanpoten om het VWO te doorlopen. Daarna lapte hij de studieadviezen aan zijn laars en koos welbewust voor biologie in Utrecht.

'Ja, toen al een beetje met het idee om door te gaan in de moleculaire en medische biologie. Dat vond ik op de middelbare school al fascinerend: waaruit is het leven ontstaan? Nieuwsgierigheid is een belangrijke academische eigenschap: je moet gedreven zijn om dingen te weten, meer willen dan een trucje leren dat je steeds kan gebruiken.

Eigenlijk had ik er nooit zo over nagedacht wat ik nu met die studie kon, ik volgde gewoon mijn interesse. Die studietijd heb ik ervaren als een geweldige periode. Ik was erg actief in het studentenleven, in de studentenpolitiek, in commissies, etc. Voor mijn sociale en communicatieve vaardigheden is die studietijd erg belangrijk geweest. Maar daardoor kwam ik er ook achter dat ik me eigenlijk niet wilde focussen op dat onderzoek, dat ik iets wilde waar ik mijn nieuw verworven vaardigheden in kwijt zou kunnen.

Om een beslissing uit te stellen ben ik in Rotterdam nog een paar maanden bedrijfskunde gaan volgen. Toen wist ik het: ik ga niet promoveren, maar een kopstudie bedrijfskunde erbij doen. Halverwege de jaren tachtig studeerde ik af. Dat was de tijd dat de biotechnologie begon op te komen, dat het ook duidelijk werd dat die nieuwe kennis toegepast kon worden voor nieuwe producten. Er was in Nederland toen maar één bedrijf dat toonaangevend was op biotechnologie en dat was Gist-Brocades, dus daar wilde ik werken. Later is dat overgenomen door DSM.

Academische vorming is meer dan het universitaire curriculum, absoluut! Zeker in zo'n studentenstad als Utrecht. Ik vind het ook heel goed dat de universiteit er voor heeft gekozen om die link met de binnenstad te behouden, omdat dat een deel van je ontwikkeling is. Je beweegt je op een universiteit in een bepaalde setting van mensen, studenten, docenten, waarmee je discussieert over alle facetten van het leven en waardoor je wordt gevormd. Ook in het studentencafé, ja: bij Unitas, in de Woolloomooloo, ach allerlei cafés; ik woonde in de Loeff Berchmakerstraat, tegenover De Leugen, De Maartenshof, als student werkten we daar ook soms; het was een druk leven, ha ha.

De tijdsdruk is nu wel groter geworden ja. Maar ik hoop echt dat studenten buiten de studie nog voldoende tijd blijven hebben om te sporten, naar cafés te gaan, gesprekken te hebben en met elkaar dingen te ondernemen. Omdat dat een belangrijk deel is van je vorming. Sommige dingen moeten ook rijpen, de kans krijgen op hun plaats te vallen. Je kunt er wel van alles in blijven pompen, maar je moet ook de gelegenheid hebben om erop te reflecteren, tussendoor wat andere dingen te doen en er dan op terug te komen. Daar moet simpelweg tijd voor zijn, zonder dat te overdrijven natuurlijk.

Het lijkt nu allemaal wat schoolser geworden, maar ik denk absoluut niet dat de universiteit de kant van het HBO opgaat. Ik ben partijdig, ik geef het toe, maar er is een duidelijk verschil en dat zit hem vooral in het wetenschappelijk onderzoek. Dat doet het HBO niet. Dat zeggen ze misschien wel, maar het is maar heel beperkt. En dat maakt ook je onderwijs anders, je docenten anders en je kwaliteit anders. Het verschil tussen topkwaliteit en óók goede kwaliteit, maar meer praktisch gericht, daar is overigens niets mis mee. Maar ik zou het ontzettend stom vinden van Nederland als we dat gaan nivelleren. Ik zou dat een kwalijke zaak vinden, zeker ook gezien de doelstellingen van ons land die we in Lissabon hebben geformuleerd: dat onze toekomst ligt in een kenniseconomie. Universiteiten spelen daarin een belangrijke rol. Dat er steeds meer studenten komen is niet erg, maar handhaaf wel je niveau! We hebben top-onderzoek en top-onderwijs nodig. Maar dan moet de overheid dat niet alleen roepen, maar ook doen! En erin investeren! Ondertussen echter krijgen de universiteiten al twintig jaar de ene na de andere bezuinigingsronde over zich heen.'

Agnes Jongerius

Ook Agnes Jongerius is niet grootgebracht in een academisch milieu. Dat moeder als arbeidersdochter de kweekschool haalde was bijzonder. Vader was tuinder in De Meern. Agnes was de jongste van acht kinderen, die op één na allemaal naar het gymnasium op het Utrechtse St. Bonifatiuscollege gingen. 'We waren best een bijzondere familie, ja.'

'Mijn keuze voor geschiedenis was eigenlijk klassiek: een hele goede geschiedenisleraar. Ik ben in 1978 gaan studeren met het idee 'ik word lerares'. Geen spijt van gehad, het was een mooie studie. Nou ja, mooi... de eerste twee jaar vond ik verschrikkelijk: massale hoorcolleges, dikke pakken readers met veel Engels en Duits; je was slecht voorbereid, de overgang was zo groot. Ik heb echt gedacht: ik hou ermee op! Maar in het derde jaar veranderde dat. De studie werd leuker, ik woonde inmiddels in Utrecht, begon het universiteitsleven beter te doorgronden en ik zat gewoon beter in m'n vel.

Wat ik van de studie heb meegekregen zijn vooral algemene academische vaardigheden. Bij voorbeeld om je zelfstandig een weg te banen door een onmetelijke brij aan informatie en daar dan een goed verhaal uit destilleren; je leren een oordeel te vormen, samenvattingen maken, systematiseren, dingen terug kunnen koppelen, je mondeling leren uitdrukken, het ontwikkelen van *guts*: gewoon durven zeggen wanneer je iets onzin vindt, een kritische houding. Maar ook wetenschapsfilosofie. In dat opzicht was het - na die eerste jaren - een degelelijke opleiding. Verder was het vooral een tijd van ver doorgevoerde democratisering, waarin we veel zelf bepaalden. Wij maakten zelf uit waarover we een werkgroep wilden en daar zochten we dan een docent bij. Dat is nu wel anders natuurlijk. Het ging ook wel erg versoms, maar zelf heb ik er absoluut van geprofiteerd.

Ik zat in die tijd overal in: met de Utrechtse Historische Studenten Kring organiseerde ik studentencafé's en feesten bij Veritas, ik zat ook in het vakgroepbestuur en in het faculteitsbestuur. Verder zat ik in de Universiteitsraad voor het Progressief Studenten Overleg; ons kantoor zat op het Lepelenburg, boven de mensa, dus eerst een fractievergadering in de walm van gekookte bloemkool en na afloop snel naar café De Bedstee; goh wat kon ik toen veel drinken...

Die jaren in de faculteitsraad en de U-raad, dat was een wereldtijd. Maar ik wist eigenlijk niet goed hoe je daar je brood mee kon verdienen. In die tijd heerste aan de universiteit nog de fictie dat je werd opgeleid tot wetenschapper. Of leraar. Ik heb mijn onderwijsbevoegdheid nog gehaald, maar na de stage wist ik dat dit toch niet mijn roeping was. En promoveren leek me erg eenzaam. Nou ja, zeiden ze toen ook al, je kunt ook altijd journalist worden. Ik ken inderdaad heel veel historici die journalist geworden zijn, maar daar deed de universiteit dan verder helemaal niets aan, bij voorbeeld in de vorm van extra vakken of stages. Wat dat betreft werd je heel slecht op de praktijk voorbereid. Op een gegeven moment heb ik toch maar eens in de krant gekeken en toen viel mijn oog op een advertentie van de FNV. Die wilden meer vrouwen en hoogopgeleiden in het kader hebben. Toen pas dacht ik: dat lijkt me wel wat. Ik heb gesolliciteerd en werd aangenomen.

Kijk, wat ik doe kan natuurlijk ook heel goed zonder universiteitsdiploma. Kijk maar naar mijn voorganger, die is van school gestuurd, die heeft niet eens zijn middelbare school afgemaakt! Zo'n diploma is niet de enige erkenning van je intellectuele niveau, er zijn genoeg intellectuelen zonder diploma. Zelf gebruik ik mijn drs-titel weinig. Onderhandelen is geen wetenschappelijk discours, heb ik al eens gezegd: je moet ook op de grond kunnen stampen. Het gaat uiteindelijk om zaken als het verdelen van geld, macht en invloed. Daar heb je overtuigingskracht voor nodig. Zoiets leer je niet binnen het universitaire curriculum. Wel in de U-raad. Maar het helpt natuurlijk wel als je argumenten ook kloppen. Je moet het eigenlijk allebei hebben...

De universiteit is goed voor de emancipatie van de vrouw. Toch blijft de participatie op de arbeidsmarkt achter. Als straks de babyboomgeneratie massaal de arbeidsmarkt verlaat, komen er veel kansen voor vrouwen. Maar dan moet een aantal dingen die nu niet goed geregeld zijn, juist vanwege dat verkeerde beeld, wel veranderen: te beginnen met de kinderopvang. Want daarin is Nederland echt achterlijk.

Ik denk dat vrouwen in bepaalde dingen beter zijn dan mannen. Vrouwen zijn tactischer, ze kunnen ook charme en empathie in de strijd werpen, dat is een voordeel. Zij het een tijdelijk voordeel, want die verschillen zullen op termijn verdwijnen. Ja, er zijn ook mannen met charme en empathie, maar in het politieke circuit waar ik in verkeer verdomd weinig!

Als vrouw moet je in dit vak misschien ook wel een bitch zijn; ik wil in ieder geval graag gelijk hebben, en graag winnen, dat zijn volgens mij meer mannelijke eigenschappen.

Maar eh, ik ben niet alleen maar bitch hoor, ha ha...'

[Kees Volkerts]

'Wat ik nu doe kan natuurlijk ook zonder universitaire opleiding.'

Agnes Jongerius (1960) - intelligent, resoluut, spontaan - studeerde sociaal-economische geschiedenis. Ze solliciteerde in 1987 bij de Vervoersbond FNV, waar ze snel carrière maakte. In mei 2005 volgde zij Lodewijk de Waal op als voorzitter van de vakcentrale FNV.

Uit de Toren Maatschappelijke relevantie van Utrechts onderzoek

De Utrechtse vakgroep Informatica verricht voor Philips onderzoek op het gebied van 'social robotics'. Doel is de interactie tussen robots en mensen te optimaliseren. Het nieuwste snuffje is de iCat, een robot in de vorm van een kat die reageert op menselijke emoties. De iCat kan zelf denken doordat ze beschikt over ingenieuze *software agents*.

Een robotkat met emoties

Voetballende robothondjes

Software agents zijn stukjes software die min of meer autonoom een door de gebruiker opgegeven doel nastreven. De agenten zoeken zelf uit hoe ze dat doel het beste kunnen bereiken. Een mooi voorbeeld is het Aibo-'robothondjes'voetbal, waarmee de Universiteit Utrecht tot de top behoort. Universitair hoofddocent Frank Dignum vertelt enthousiast: 'Wat je in de software voor de Aibo ziet, is een hele grote beslisboom: de bal ligt daar, ik sta hier, mijn tegenstander staat daar, het veld is zus en zo. Met één situatie is dat nog te doen, maar als je op die manier 20.000 verschillende situaties tegelijk moet beoordelen, wordt het te ingewikkeld en duurt het te lang. Daarom brengen we nu een hiërarchie aan in het systeem: als je een aanvaller bent dan is je hoogste doel het scoren van een goal. Ben je keeper, dan is je hoogste doel het voorkomen dat de bal erin gaat. Onder elk hoger doel werken andere regels. De *software agents* kunnen zelf bedenken hoe ze het hogere doel kunnen bereiken.'

Dat klinkt bizar. Software denkt toch niet zelf? Dignum: 'Door het werken met agenten ontstaat er een hoger abstractieniveau, en dan ben je wel degelijk iets aan het doen dat we 'denken' kunnen noemen.'

Communiceren met je robotkat

Voetballende hondjes, oké. Maar een robotkat die reageert op emoties? 'De iCat kan verbonden worden met een computernetwerk waarmee allerlei apparaten, zoals de tv en video, in huis worden aangestuurd. Het is de bedoeling dat de iCat de gebruikers van dat netwerk leert herkennen en een profiel maakt van hun persoonlijke wensen. Bijvoorbeeld van welke muziek en lichtomstandigheden de gebruiker houdt. De iCat kan zo'n profiel

alleen maken als er sociale interactie is tussen hem en de gebruiker. De iCat heeft allerlei mogelijkheden om zijn gezichtsuitdrukking te veranderen. Dit draagt bij aan een goede persoonlijke relatie met de gebruiker.'

Gaat het niet wat ver, om over software te praten als iets met bewustzijn? Dignum: 'Nee. Een *software agent* heeft overtuigingen, verlangens en bedoelingen, net als een mens. Klinkt vergaand, maar die moeten allemaal wel geprogrammeerd worden, dus daar is niets magisch aan. Voor Philips is de iCat een experiment om computers een menselijker gezicht te geven.'

Het denken in *software agents* is niet alleen door Philips opgemerkt: 'IBM, Cap Gemini, dat soort grote softwarehuizen zijn opeens in ons geïnteresseerd, terwijl dat enkele jaren geleden nog ondenkbaar was. Tot nu toe was het heel theoretisch, maar toepassingen als de Aibo en iCat maken het gebruik van *software agents* opeens tastbaar.'

[Wijbrand Schaap]

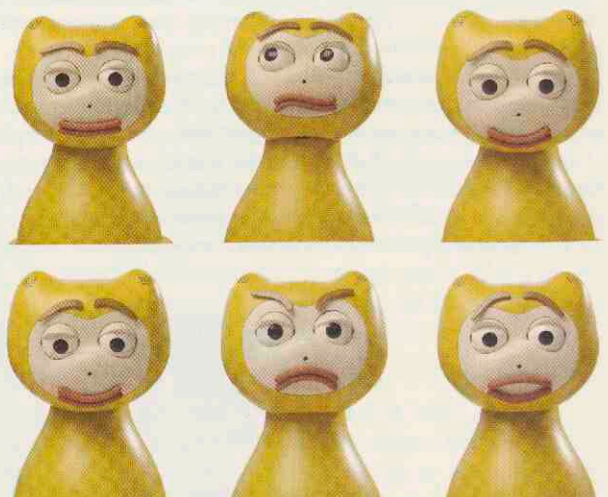

Foto: Philips

De sprong

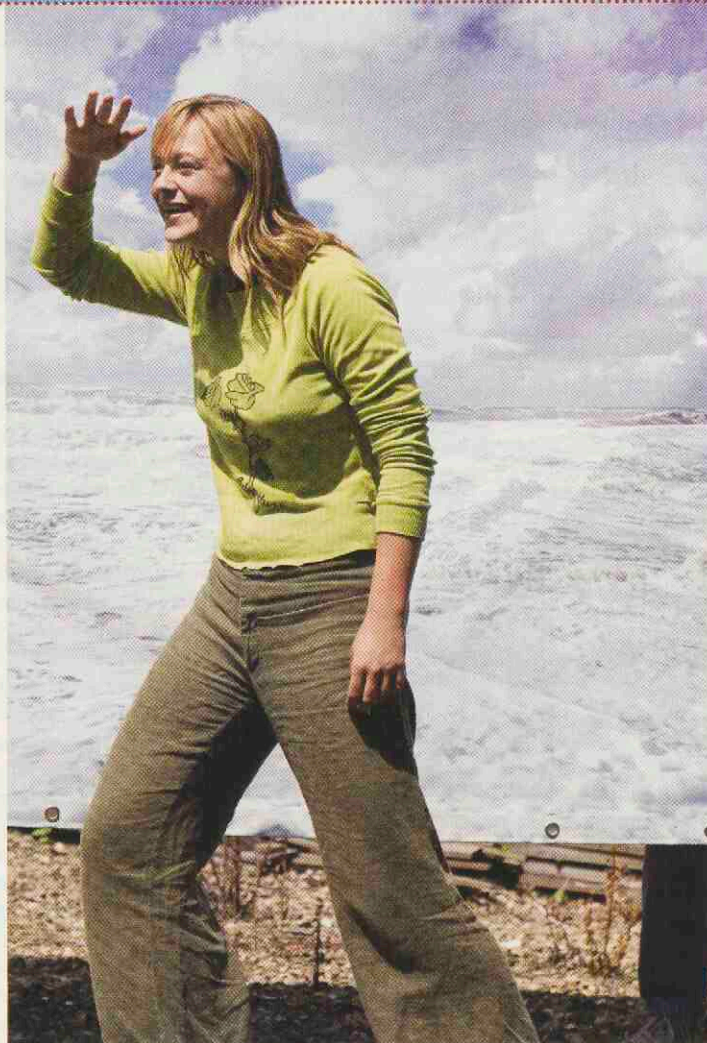
Afgestudeerd, en dan?

Foto: Ivar Pui

Barbara Clasie studeerde in november 2003 af als biologe. In januari 2004 kon ze aan de slag bij Stichting De Noordzee als medewerker communicatie

Sprong in De Noordzee

Een paar jaar geleden ontstond er enige ophef over een uitspraak van de Groningse professor Erik Boddeke, dat fosfaten eigenlijk heel gezond waren voor de visstand. Tot dan toe werden die stoffen, die veel in wasmiddelen voorkwamen, gezien als de grootste vervuilers van het oppervlaktewater. Voor Barbara Clasie was die ophef mede aanleiding voor een afstudeeronderzoek naar voedselstromen binnen het Nederlandse deltagebied. Zo kwam ze als stagiaire terecht bij Stichting De Noordzee.

'In mijn onderzoek ontdekte ik dat het met de rol van fosfaten veel genuanceerder ligt. Zo'n genuanceerde uitkomst past ook heel goed bij Stichting De Noordzee. Het gaat ons vooral om voorlichting en lobbywerk, dus aan radicale uitspraken en acties doen we niet.'

Stichting De Noordzee mag dan door het leven gaan als een organisatie in de luwte, toch tikkert de organisatie flink aan de weg. Vorig jaar verscheen bijvoorbeeld de door Wouter Klootwijk geschreven Goede Visgids, waarin staat vermeld welke vissoorten eigenlijk niet meer te consumeren zijn, omdat ze bedreigd of te ongezond zijn, zoals gekweekte zalm of Noordzeekabeljauw. Dit jaar komt Stichting De Noordzee met een Noordzeelogboek, dat gebruikt kan worden door zeezeilers en waarin ze kunnen aangeven welke incidenten ze op milieugebied

meemaken, en wat voor zeezoogdieren ze tegenkomen. 'We bieden ze nu een maand aan, en van de oplage van 500 zijn de meeste exemplaren al weg. Dat is toch een aardig succesje.'

Dat Barbara bioloog zou worden, en dan ook nog eens als voorlichter bij een milieuorganisatie terecht zou komen, lag niet altijd voor de hand. 'Ik wilde als kind al iets met dieren en dacht jarenlang dat ik daarom diergeneeskunde wilde gaan studeren. Ik ben vier keer uitgeloot, en uiteindelijk ben ik biologie gaan studeren. Daar kwam ik erachter dat ik toch veel meer in het gedrag van dieren ben geïnteresseerd dan in hoe hun ingewanden werken. Eigenlijk ben ik dus heel gelukkig dat ik nu hier terecht ben gekomen.'

Al moeten we ook dat relativeren: 'Sinds september 2004 ben ik bij Stichting De Noordzee teruggegaan naar een parttime baan. De rest van mijn tijd besteed ik nu aan mijn andere grote droom: acteren. Ik volg een opleiding bij de acteursstudio De Trap, en hoop ooit helemaal als actrice aan de slag te kunnen.'

Tegen die tijd interviewen we haar dan wel weer voor De Zijsprong: over mensen die iets heel anders zijn gaan doen na hun studie.

[Wijbrand Schaap]

Geschiedenis is nooit af

Is het slecht gesteld met het historisch besef van Nederlanders? Of valt het wel mee? Vier historici over het nut en de rol van geschiedenis in de dagelijkse praktijk. 'Geschiedenis is juist erg in tegenwoordig.'

Joyce Pennings studeerde in 1984 af in de Middeleeuwse geschiedenis. Ze deed een jaar lang onderzoek in Rome naar semi-religieuze vrouwen en volgde daarna de postdoctorale archiefschool. Nu is ze hoofd publiek van Het Utrechts Archief.

'Het klinkt misschien vreemd, maar archiefonderzoek is ontzettend spannend en verslavend. Als je er eenmaal aan begint, kun je niet ophouden. Het is een soort detective, een puzzel die nooit af is. Die verslaving zie je ook bij onze bezoekers, er zijn er bij die hier zeker tweehonderd dagen per jaar in de studiezaal zitten.

Geschiedenis is heel erg in tegenwoordig. Dat zien we bijvoorbeeld aan de stijgende bezoekersaantallen van archiefwebsites. Het aantal hits loopt in de miljoenen. Geschiedenis geeft een soort verankering in de samenleving, het geeft mensen een plek in een wereld die steeds meer van hen lijkt te vervreemden. Veel mensen doen onderzoek naar hun familie en eigen woonomgeving. Als ze in ons archief foto's terugvinden van huizen waarin hun ouders of grootouders zijn geboren, ervaren ze dat als een warm bad.

Tien jaar lang heb ik op het Algemeen Rijksarchief in Den Haag gewerkt, waar ik onder andere de archieven van de VOC beheerde. Dat is het Mekka voor een archivaris! Nu zit ik alweer tien jaar op Het Utrechts Archief. Ik ben hier verantwoordelijk voor alle publiekszaken en geef leiding aan zo'n twintig mensen. Aan het echte archiefwerk kom ik niet meer toe, ik voel me meer cultuurmanager dan archivaris. Wat dat betreft was ik niet goed voorbereid op de praktijk. Maar die managementvakken horen ook niet thuis op de universiteit.

In het archiefwezen is een trend gaande: het moet laagdrempelig zijn, toegankelijk, zonder ellenlange noten. Zelf vind ik samenwerking heel belangrijk, bijvoorbeeld met de vakgroep geschiedenis. Eerstejaarsstudenten krijgen hier altijd een rondleiding. We proberen ze te prikkelen vaker terug te komen. Helaas krijgen ze tegenwoordig steeds minder tijd om onderzoek te doen, daardoor nemen ze nauwelijks de moeite om een archief in te duiken.'

**Johannes Houwink ten Cate is hoogle-
raar Nederlandse geschiedenis aan de
UvA en directeur van het Centrum voor
Holocaust en Genocidenstudies van de
KNAW. Hij studeerde in 1981 af in de
hedendaagse en sociaal-economische
geschiedenis en promoveerde in 1995
met het proefschrift 'De mannen van de
Daad en Duitsland, 1919-1939'.**

'Mijn studententijd in Utrecht was een fantastische en gelukkige tijd. We zaten in een mooi pand op de Kromme Nieuwegracht, we hadden een gezellige koffiekamer en met professoren als Hermann von der Dunk, Theo van Tijn en de vader van Boris Dittrich hadden we topmensen in hun vakgebied. Het was snoeigoed onderwijs. Elke avond kwam ik met twee vrienden bij elkaar. We sleepten elkaar door die studie heen, dat hadden we ook afgesproken met elkaar. Ik heb veel van hen geleerd, we waren een gelukkig jaar. Vroeger had je als afgestudeerd historicus maar twee beroepen: docent of wetenschapper. Tegenwoordig kom je historici overal tegen, ze zijn doorgedrongen in de wereld van de media en politiek. Onze studenten zijn de opiniemakers van morgen en leden van de toekomstige elite. Ze moeten onderscheid kunnen maken tussen goed en kwaad, we moeten ze inpeperen dat een staat haar eigen burgers niet mag doden. Daarom is het ook goed dat ze kennis hebben van genociden. Ik probeer ze uit te leggen dat genocide wordt gepleegd door gewone mensen. Een genocide kun je zien aankomen, maar niet exact voorspellen. Als in een arm land met een zwakke staat een economische crisis ontstaat waardoor de etnische balans uit evenwicht raakt, dan kan dat uitmonden in genocide.

De wereld is een dorp, er bestaan geen geïsoleerde conflicten meer. Als het dak van de buurman brandt, springen de vonken over op ons huis. Dat willen sommigen niet zien. Het drama van Srebrenica bijvoorbeeld staat niet op zichzelf. Het is een gevolg van de val van de Berlijnse muur, waardoor we dachten dat we met een minimum aan inspanning en middelen een maximum aan wereldvrede konden bewerkstelligen.'

Bastiaan Bommeljé is eigenaar van boekhandel & uitgeverij Bijleveld in Utrecht, voormalig redacteur van NRC Handelsblad, nu hoofdredacteur van Hollands Maandblad en recensent voor het Historisch Nieuwsblad. In 1983 studeerde hij af in de geschiedenis van de oudheid.

'Als je mij vraagt: sluit de universiteit aan bij de praktijk, dan roep ik driewerf nee. Zelden heb ik zo'n groot gapend gat ervaren in mijn leven als toen ik de universiteit verruilde voor een echt werkend bestaan. Als student en wetenschappelijk onderzoeker had ik een mooie tijd, maar als institutie is de universiteit een volledig in zichzelf gekeerde, autistische en apathische bende. Oké, ik chargeer misschien een beetje, maar niet veel als ik kijk naar de alfa- en gammawetenschappen en de bestuurslagen. Ik heb er zelf onderdeel van uitgemaakt, na mijn studie ben ik vier jaar onderzoeker geweest. Eerst studeerde ik contemporaine geschiedenis, maar dat is toch een soort veredelde journalistiek. Daarom koos ik voor de oudheid: een mooi, dynamisch, internationaal en soms ondoordringbaar vakgebied.

De roep om meer historisch besef in onze samenleving is onzin, het is zo'n domineesterm, alsof geschiedvorsing een soort sjamanisme is. Je hoort toch ook niemand over geografisch besef of meetkundig besef? Historische kennis, dat bestaat wel: je kunt iets van het verleden weten, of niet. Ook geschiedkundige discussies kun je alleen voeren op basis van argumenten - die kun je wegen en betwisten - en niet op basis van 'besef'. Dat is ondemocratisch, dan sluit je mensen buiten. Ik begrijp wel wat men bedoelt met historisch besef: mensen zouden zich bewust moeten zijn van het verleden. Maar het is een grote vergissing om te denken dat de historie ons kan uitleggen hoe de wereld in elkaar zit. Je kunt met geschiedenis de huidige wereld niet duiden. Dat is fataal, historici die dat pretenderen, schrijven onzinstukken. Om de wereld te begrijpen heb je kennis nodig, niet alleen kennis van het verleden, maar ook van bijvoorbeeld de relativiteitstheorie, van het internet en van sms'en.'

Paul te Molder studeerde in 1982 af en kwam vrijwel onmiddellijk terecht in het onderwijs. Al ruim 20 jaar werkt hij als docent geschiedenis op het Bonifatius College in Utrecht.

'Ik sta nog maar weinig voor de klas, komend schooljaar geef ik vijf uur per week les aan de brugklas en aan 5 vwo. Daarnaast ben ik afdelingsleider, zeg maar de conrector van vroeger. Als leerlingen de klas worden uitgestuurd, moeten ze bij mij een briefje komen halen. Geschiedenis is een onuitputtelijke, grote puzzel die nooit af is. In welk onderwerp je ook verdiept, het roept telkens nieuwe vragen op. Er is geen pasklaar antwoord, hét verhaal bestaat niet. Dat wil ik mijn leerlingen ook bijbrengen, zodat ze een gevoel krijgen voor ontwikkeling, voor een wordingsproces. Zaken staan niet op zichzelf maar zijn met elkaar verweven. Dat zijn essentiële inzichten waarmee iedereen gebaat zou zijn. Daarmee kun je enige relativering aanbrengen en niet alles klakkeloos aan nemen.

Ik kan niet zeggen dat Nederlanders hun eigen geschiedenis niet kennen. Het is zo modieus om te zeggen: mensen kennen hun jaartallen niet meer. Dat is een plaat die telkens maar weer wordt afgedraaid en herhaald, als een slecht verteerde maaltijd die telkens naar boven komt. Ik heb sterk de behoefte om dat te relativieren. Wel zijn er weinig historische programma's op de Nederlandse tv, in landen als België, Frankrijk en Duitsland doen ze dat beter.

Veel mensen zien gebeurtenissen als de moord op Theo van Gogh of de aanslagen van 11 september al snel als een keerpunt, een mijlpaal in de geschiedenis. Dan is het de taak van de historicus om het in een groter kader te plaatsen. Hij kan bijvoorbeeld aangeven dat zo'n gebeurtenis over twee jaar misschien alweer vergeten is. Natuurlijk, dat is niet wat de mensen op dat moment willen horen, ze willen juist een verlekkend verhaal dat meegaat in de onderbuikgevoelens. Maar een historicus kan een voorval in een grotere lijn van ontwikkeling plaatsen.'

[*Leonie van den Schoor*]

Foto: Marijn Albers

Simone van der Wijngaard studeerde rechten. Nu is ze bedrijfsleider van een klein maar fijn restaurant in het centrum van Utrecht en droomt ze van een eigen lunchrestaurant.

'Ik kan niet stilzitten'

'Eigenlijk wilde ik een vrouwelijke Bram Moszkowicz worden. Voor minder dan drie ton per jaar wilde ik mijn bed niet uitkomen.' De werkelijkheid liep anders voor Simone van der Wijngaard. 'Tijdens mijn studie kwam ik erachter dat strafrecht mij helemaal niet lag. Het was veel te zwaar, en ik moest er veel teveel voor investeren. Toen heb ik gekozen voor privaatrecht, maar omdat ik helemaal geen echtscheidingsadvocate wilde worden, heb ik toen als tweede afstudeerrichting bedrijfs- en economisch recht gekozen.' Maar ook dat beviel niet. 'Na een intensieve training bij KPN kwam ik erachter dat het grote bedrijfsleven niets voor me was. Ik werk liever rechtstreeks met mensen.'

Want dat wist Simone al lang. Tijdens haar hele studietijd had ze baantjes gehad in de Utrechtse horeca. Eerst in het bekende studentencafé Bartje, en later bij Luden: 'Ik merkte toen al dat het werken in een restaurant mij beter beviel dan de lange nachten in een café als Bartje.'

En op een dag was daar Oscar. Hij at een hapje in Luden, ze maakten een praatje. 'En kort daarna woonden we samen, ja.' Oscar was beginnend horecatycoon. Nu bezit hij drie restaurants in Utrecht, waarvan de Goedheid er één is.

'Na mijn afstuderen wilde ik dus het liefst voor mezelf beginnen in de horeca, net als Oscar. Hij waarschuwde me. Hij zei: je moet lange dagen maken en je werkt op tijden dat alle andere mensen vrij zijn. Maar ik wilde. Toevallig

Foto: Ivar Pel

kwam er net een baan als bedrijfsleider vrij bij de Goedheid. Ik mocht het voor een half jaartje proberen.' Dat half jaartje werd uiteindelijk al meer dan drie jaar. In die tijd veranderde Simone De Goedheid van een eetcafé in een klein restaurant. 'Ik ben wijncursussen gaan volgen, zodat ik de gasten ook goed advies kon geven, en we zijn met bijzondere menu's begonnen. Oscar was het er niet zo mee eens in het begin, dus we hebben daar best wel strijd over gehad, maar inmiddels is hij om.' De Goedheid, tegenover het oude gerechtsgebouw in de Utrechtse Hamburgerstraat, loopt inmiddels goed. Blijft Simone hier nu voor altijd? 'Ik kan niet stilzitten, dus de droom om helemaal voor mezelf te beginnen is er nog steeds. Maar dan wil ik liever overdag werken. Ik ben een ochtendmens. Dus dat wordt waarschijnlijk een lunchrestaurant ergens in een buurt waar veel bedrijven zijn.'

[Wijbrand Schaap]

Illustrator zoekt alumni die een opmerkelijke zisprong maakten: illustrator.redactie@csc.uu.nl

Marktwerking en andere modegolven

Wat maakt iets 'wetenschappelijk'? Dat is de *methode*: onbevooroordeeld waarnemen, registreren, verbanden zoeken en conclusies trekken. Wetenschap is ook een mentaliteit, die staat voor objectieve, kritische, onbevooroordeelde intellectuele integriteit. De universiteit dient een voedingsbodem te scheppen waarin die kan gedijen.

Maar wetenschap is niet alleen een waardevrije hobby. Zij leidt ook tot nuttige toepassingen, ja zij is de motor van vooruitgang, bron van verlichting. De meeste studenten willen zelfs helemaal geen wetenschap beoefenen, maar een vak leren. Moet het onderwijs wel wetenschappelijk zijn? De spanning tussen 'vakschool' en 'academie' is er altijd geweest. Ik kies met overtuiging voor het laatste, omdat het van groot belang is dat diegenen die aan onze maatschappij vorm en inhoud zullen geven, gedurende een periode kennis maken met genoemde mentaliteit en ook met personen en gedachten (immers universiteit) buiten hun beperkte toekomstige werkkring. Ik zie de recente verhevigde roep om marktwerking als een van de modegolven waarvan ik getuige heb mogen zijn. Daar de moderne wetenschap erg duur werd, ging de politiek er zich in de jaren zeventig intensiever mee bemoeien. Men eiste dat onderzoek 'maatschappelijk relevant' moest zijn. Origineel onderzoek kwam in de knel, want dat was 'risicodragend'. Tevens overspoelde een 'linkse golf' de wereld. De 'anti-wetenschap' deed opgang. Kort daarna overviel een andere plaag de universiteiten: de managers. Die zorgden voor een topzware bureaucratie, zodat nu de helft van het universitaire personeel zich met administratie en organisatie bezig houdt. Nog geen 30 jaar later heeft een 'rechtse golf' ons in haar greep. Het begrip 'markteconomie' is tot een geloofsartikel verheven en wordt geacht op alle levensterreinen zaligmakend te zijn. Kennis is niet belangrijk, het gaat om vaardigheden. Men gaat er vanuit dat geldzucht de belangrijkste motivatie is. Universiteiten moeten ondernemers worden. In de geneeskunde is het bijna niet meer mogelijk onderzoek te doen zonder steun van de industrie. 'Artsen zijn heus wel in staat een onafhankelijk oordeel te geven', schreef de directeur van Organon. Onderzoek wijst op het tegendeel. Beïnvloedbaar zijn wij allen, wie denkt daar boven te staan vormt het grootste gevaar. De gouden regel is immers, dat wie het goud heeft, de regels maakt. Als de universiteit (dus de werkers, niet de managers) dit gevaar niet onderkent, pleegt zij verraad aan haar werkelijke roeping. *Tua res agitur!*

E.J. Dorhout Mees is actief betrokken bij het Alumninetwork Zwolle. Een uitgebreidere versie van deze column staat op www.alumni.uu.nl.

Utrechtse stellingen

Prikkelende, humoristische en intrigerende stellingen uit Utrechtse proefschriften

In veel gevallen is de belangrijkste functie van geneeskunde nog steeds het bezighouden van patiënten terwijl ze zichzelf helen.
[Peter Willems, geneeskunde]

Vrijheid is op meerdere manieren kunnen reageren op datgene wat ons overkomt.
[Corné Biesheuvel, geneeskunde]

Ervaring is iets wat je krijgt nadat je het nodig had.
[Anneloes Kerssen, geneeskunde]

Om 'domme' experimenten goed uit te voeren moet je slim zijn.
[Everine van de Kraats, geneeskunde]

De meeste mensen hebben geen principes maar algemene richtlijnen.
[Johan Hansen, sociale wetenschappen]

In onze dromen zijn we zo beschaafd als de gemiddelde holbewoner.
[Victor Spoomaker, sociale wetenschappen]

Net zoals mensen hun eigen relatie beter vinden dan de relaties van anderen, vinden mensen zich over het algemeen ook rechtvaardiger dan anderen mensen.
[Susanne Peters, sociale wetenschappen]

Als je hoofd en je hart de juiste richting opgaan, hoef je je niet druk te maken om je voeten.
[Jocca van Amelsfort, geneeskunde]

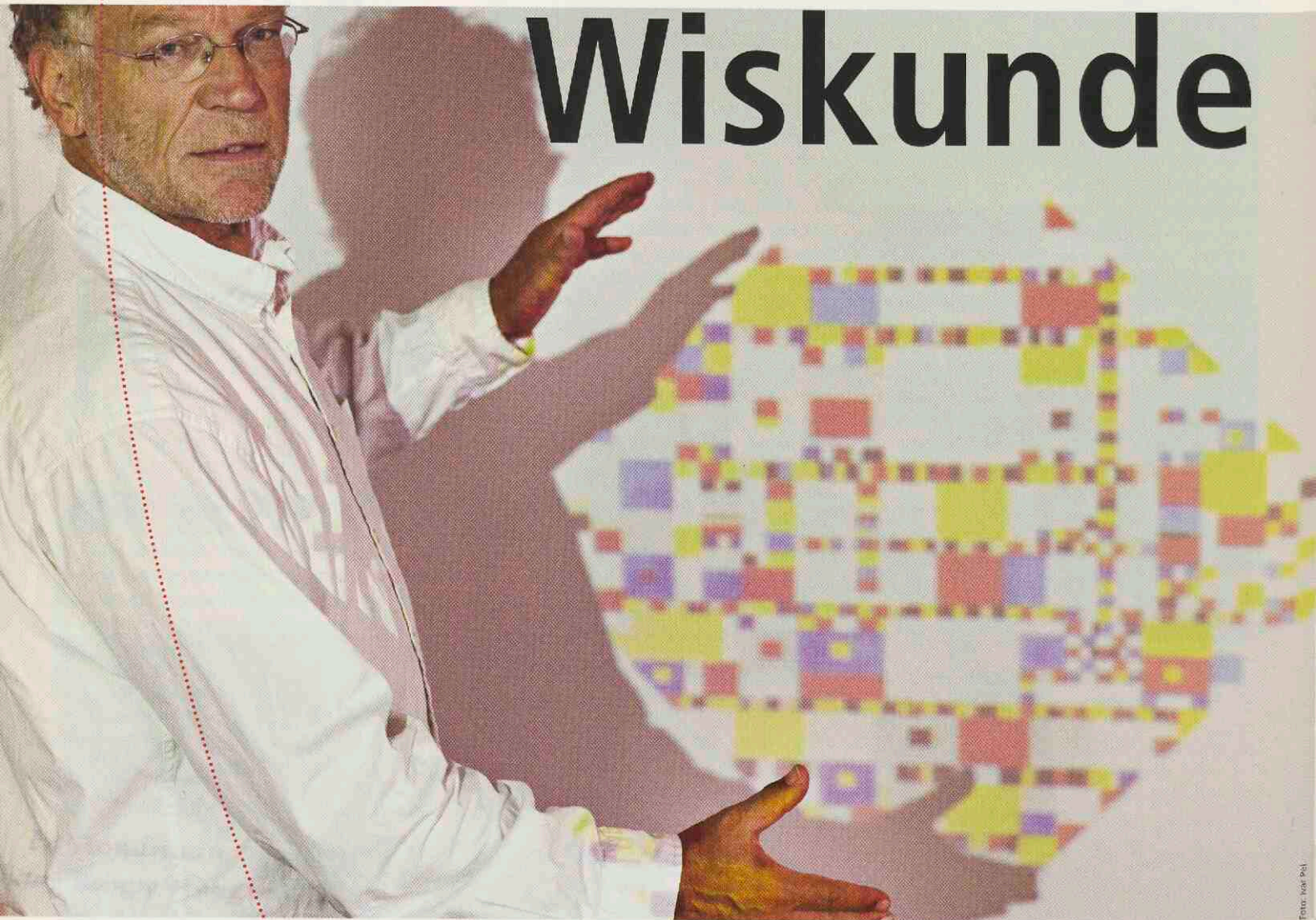
De enige constante factor is permanente verandering.
[Harold Brommer, dieneeskunde]

Voorlichting met betrekking tot de vroege ontdekking van hoofd-halskanker zou niet te vinden moeten zijn bij de apotheek maar in de slijterij.
[Debbie Tromp, geneeskunde]

Freudenthal Instituut is al jaren de link tussen wetenschap en praktijk

Wat heeft wiskunde met de praktijk te maken? Alles, vindt Jan de Lange, hoogleraar-directeur van het Freudenthal Instituut, het Utrechts expertisecentrum voor reken- en wiskundeonderwijs. 'Wiskunde is een prachtig, levend vak. Je kunt het overal gebruiken en komt het op de meest onverwachte plekken en momenten tegen, van Albert Heyn tot de klapschaats.'

Wiskunde

'Pap, waarom komen de treinrails aan de horizon bij elkaar?' Jan de Lange, hoogleraar-directeur van het Freudenthal Instituut vindt het een juweel van een vraag. Probeer daar maar eens goed antwoord op te geven, zonder de interesse van een zesjarig kind te verliezen. 'Als je jonge kinderen observeert, dan zie je dat ze fantastische wiskundige vragen stellen. Maar zodra ze een beetje ouder zijn en naar school gaan, is dat opeens verdwenen.'

Het Freudenthal Instituut is een expertisecentrum dat innovatief onderzoek doet naar alle aspecten van het reken- en wiskundeonderwijs op alle niveaus: van basisonderwijs en voortgezet onderwijs tot beroepsonderwijs. Jan de Lange wil die niveaus verder naar beneden oprekken, tot aan de voorschoolse educatie. In de vele jaren dat hij al werkzaam is op het Freudenthal Instituut is hij er steeds meer van overtuigd geraakt dat de kracht vooral zit in het onderzoek naar het

= overall

primaire onderwijs. Daarom start er in oktober een project dat de wiskundige begripsontwikkeling van kleuters gaat bestuderen. 'Ik wil op zoek naar uitingen van talenten van jonge kinderen. Hoe? Door met kinderen op de crèche in discussie te gaan. Kinderen hebben vaak leuke manieren van redeneren. Die wil ik in kaart brengen, ik wil proberen er grip op te krijgen.'

Rekenweb

Het Freudenthal Instituut is in 1971 opgericht door de Duits/Nederlandse wiskundige, pedagoog en schrijver Hans Freudenthal, een markante man die het wiskundeonderwijs wilde hervormen. Het reken- en wiskundeonderwijs moest aansluiten bij de belevingswereld van de leerling. Abstracte wiskunde waarvan leerlingen het nut niet inzagen was wat hem betreft taboe. Het Freudenthal Instituut werkt nog steeds volgens die ideologie. In de loop der jaren heeft het instituut programma's voor reken- en wiskundeonderwijs ontwikkeld die niet alleen in Nederland gretig aftrek vinden, maar ook in het buitenland op belangstelling kunnen rekenen en worden ontwikkeld. 'We zijn het grootste instituut ter wereld op dit gebied', zegt Jan de Lange, niet zonder trots.

Een voorbeeld van het succes van het instituut is het rekenweb, een website die vol staat met rekenspelletjes voor kinderen vanaf zes jaar. Kaas afsnijden, een doolhof doorgronden, patronen rijgen in een kralenketting en eerlijk snoep delen zijn spelletjes die kinderen thuis op de computer doen. 'Na het eten gaan kinderen massaal rekensommetjes doen. Niet omdat het moet, maar omdat ze het leuk vinden. We hebben in de eerste helft van dit jaar al veertien miljoen hits. Dat zegt mij dat er nog veel meer mogelijkheden zijn in het reken- en wiskundeonderwijs.'

Jan de Lange vindt dat er in Nederland – in tegenstelling tot de Verenigde Staten – nauwelijks aandacht is voor onderwijsinnovatie. 'In Nederland zijn we marginaal bezig met het reken- en wiskundeonderwijs. Het ministerie van onderwijs wil een beetje van dit en een beetje van dat, het durft nergens verantwoordelijkheid voor te nemen. Er is flink in het wiskundeonderwijs gesnoeid omdat het profiel te zwaar zou zijn. Minister Van der Hoeven roept dat het wiskundevak opgeleukt moet worden. De politiek in Den Haag denkt dat je wiskunde aantrekkelijker maakt door het makkelijker te maken. Maar daarmee onderschat je kinderen, je moet ze juist uitdagen. Pas dan doe je recht aan kinderen.'

Liefde voor het vak

Alles wat het Freudenthal Instituut doet, legt een koppeling tussen wetenschap en praktijk, vindt Jan de Lange. Maar als hij toch één

voorbeeld moet noemen van een project waarin de aansluiting tussen wetenschap en praktijk goed zichtbaar is, dan zijn het de jaarlijkse nationale wiskundedagen. 'Op die dagen ontmoeten prominente wiskundigen docenten van het voortgezet onderwijs. Wetenschap ontmoet het volk, zeg maar. Het doel daarvan is om de liefde voor het vak wiskunde over te brengen. We laten zien hoe wiskunde wordt toegepast in allerlei disciplines. We hebben ooit wereldkampioen schaatsen Harm Kuipers hier gehad die sprak over de grenzen van wereldrecords, terwijl de uitvinder van de klapschaats de werking ervan uitlegde, nog voordat die in gebruik kwam. Zo laten we zien dat wiskunde een dynamisch, levend vak is dat je overal tegen kunt komen, op de meest onverwachte plekken en momenten.'

De Lange wil het wiskundevak een beter imago geven. Voortdurend worstelt hij met de vraag hoe het komt dat leerlingen die zich voor wiskunde interesseren meteen 'verdacht' zijn, als 'nerds' bestempeld worden. 'Wiskunde is veel mooier, breder en spannender dan veel mensen denken. Ook is het een manier van logisch redeneren en kritisch denken. Het levert een bijdrage aan een onafhankelijke instelling van leerlingen, zodat ze niet alles voor zoete koek aannemen.'

Autonoom

Het Freudenthal Instituut is dan wel verbonden aan de Universiteit Utrecht (het maakt onderdeel uit van de faculteit Wiskunde en Informatica en van het Centrum voor Didactiek van Wiskunde en Natuurwetenschappen), toch beweegt het zich vrij autonoom. Alleen al de locatie - naast station Utrecht Overvecht - laat de onafhankelijke positie van het instituut zien. 'We zijn een stelletje vrijbuiters en creatievelingen. Dat moet wel als je aan innovatie werkt.' Toch voelt hij zich enigszins miskend door de universiteit. 'Ze hebben geen idee wat het Freudenthal Instituut inhoudelijk eigenlijk is. Maar als het hen uitkomt zijn ze heel trots op onze internationale reputatie. We hebben altijd onze eigen weg gevonden, tegen alle stromen in. Dat doen we door de inhoud centraal te stellen en niet het beleid of de structuren. De universiteit zou daar best een voorbeeld aan kunnen nemen.'

[Leonie van den Schoor]

Lezing en publieksdag

Voorafgaand aan de alumniborrel op 9 september 2005 houdt prof. dr. Jan de Lange een lezing over 'Het mysterie van het verdwijnende wiskundeonderwijs'. Plaats: Faculty Club, Academiegebouw, Utrecht. Aanvang: 16.00 uur. Meer informatie: www.alumni.uu.nl.

Op 17 september viert het Freudenthal Instituut samen met het Mathematisch Instituut de honderdste geboortedag van Hans Freudenthal met een publieksdag. Eén van de sprekers is kleinzoon Bastiaan, die zal vertellen over de wandelingen met zijn grootvader. Die waren een inspiratiebron voor Hans Freudenthals opvattingen over de didactiek van wiskunde. Ook Hugo Brandt Corstius (de wiskundige als columnist) en Willem Hendrik Gispen (rector UU) komen aan het woord. Plaats: Academiegebouw, Utrecht. Aanvang: 10.30 uur. Meer informatie: www.freudenthal100.nl.

Hans Freudenthal (1905-1990): wiskundige ontdekkingsreis

Hans Freudenthal was een beroemd wiskundige die zich na de oorlog ging interesseren voor het onderwijs van wiskunde. Zijn kleinzoon Bastiaan vormde daarvoor een inspiratiebron en fungeerde tegelijkertijd als proefkonijn. Freudenthal maakte zich sterk voor toegepaste in plaats van abstracte wiskunde. Leerlingen moesten geen abstracte sommen voorgelegd krijgen, maar alledaagse problemen. Als hoogleraar theoretische en toegepaste wiskunde in Utrecht stuurde hij zijn studenten op wiskundige 'ontdekkingsreis', om plezier te krijgen in het vak. Naast een onderwijsvormverder was Freudenthal een denker, ideoloog en schrijver. Hij schreef columns voor *De Groene Amsterdammer* en *NRC Handelsblad*. In 1971 richtte hij het Instituut Ontwikkeling Wiskundeonderwijs (IOWO) op, dat later werd omgedoopt tot Freudenthal Instituut. Hij was het toonbeeld van een professor: een verstrooide, bevlogen man met een warrige grijze hardos en vlinderstrikje.

Kiek!

Uit het album van een alumnus

Augustus 1987. Rond de monnik die toen nog las en pas veel later schrijver bleek te zijn, staan wij. Elf eerstejaars en hun mentor op de fontein in de Pandhof. Toentertijd vaste fotostek voor een introductiegroepje dat kennismaakte met de stad, de universiteit en elkaar. Ik ben de tweede van links en ken allang de weg in mijn woonplaats. Een kamer hoef ik niet want die is bij mijn ouders. Waarom ik me toch heb opgegeven voor de A-dagen, weet ik nu niet meer. Was het jeugdig enthousiasme? Dat zeker. Gedurende vier geweldige dagen was de stad speels en zonnig en draaide ze helemaal om ons.

Doorgaans heb ik geen last van heimwee naar mijn studententijd. Mijn leven is meestal nu. Alleen tegen het einde van augustus, als ik langs een Janskerkhof vol verse eerstejaars fiets, word ik een beetje weemoedig. Zeventien zijn en denken dat je stad om jou draait.

[Marije Harmsen]

Illustrator zoekt foto's met een verhaal. Stuur uw bijdrage naar *Illustrator*, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht. Mailen kan ook: Illustrator.redactie@csc.uu.nl.

Regionale alumninetwerken nodigen ook komend najaar Utrechtse wetenschappers uit om lezingen te houden. Deze bijeenkomsten slaan een brug tussen wetenschap en praktijk. Hoe kiezen de alumninetwerken een onderwerp? Wat maakt de lezingen interessant voor alumni? En wat kunnen de regionetwerken betekenen voor de Universiteit Utrecht? Illuster sprak met voorzitters van regionetwerken.

De wetenschap komt naar je toe

'Heel verfrissend om weer eens intellectueel te worden uitgedaagd', zo omschrijft voorzitter Martine Romer de sfeer op de bijeenkomsten van het regionetwerk Rotterdam. 'Op je werk ben je de hele dag bezig met een bepaald onderwerp. Niet altijd creatief. Tijdens deze bijeenkomsten word je geprikkeld om eens diep na te denken. We zoeken nog een beetje naar de juiste manier om de alumni uit onze regio te trekken', vertelt Romer die dit najaar in de Roosevelt Academy in Middelburg te vinden zal zijn. 'Want ook Zeeland hoort bij ons. We organiseren een lezing over duurzaam ondernemen. Dat past wel bij ons Rotterdamers.'

Actueel

In de andere regio's staat naast een wetenschappelijk hoogwaardige, maar begrijpelijke inhoud ook de actualiteit hoog in het vaandel. Het zal niet gemakkelijk zijn om op dat gebied de prestatie van het netwerk Zwolle te evenaren. Het regionetwerk kreeg het voor elkaar om op de dag van de moord op Theo van Gogh een lezing te houden over de toenemende invloed van islamitische groeperingen. 'Toeval, want actualiteit is geen doel op zich', vertelt voorzitter Ieke Rozendaal. 'Zo'n lezing moet een brede groep mensen aanspreken en als het enigszins kan een link hebben met een recente wetenschappelijke ontwikkeling of de actualiteit. Omdat de spreker van de universiteit komt, mogen onze alumni wel iets verwachten van het niveau.'

Regionaal

Frans Driedonks, voorzitter van de regio Den Haag, zoekt het met zijn medebestuurleden ook in de breedte door voor de lezing steevast twee sprekers te zoeken die elkaar aanvullen. 'We zoeken daarbij naar onderwerpen die karakteristiek zijn voor onze regio. Vorig jaar hadden we 'Den Haag als juridische hoofdstad van de wereld' als thema.'

Ook het regionetwerk Brabant probeert wetenschappelijke én regionale accenten te leggen, vertelt voorzitter Kees Ampt. Zo wordt de volgende lezing ingeleid door de directeur van Philips Research, een Utrechtse alumnus. Hij zal iets vertellen over de relatie tussen het universitaire en het meer toegepaste onderzoek. Daarnaast spreekt een historicus over de samenwerking tussen wetenschappers en handwerkslieden in de gouden eeuw. Toen was er al sprake van kenniseconomie!

Bron van kennis

'Wij willen de wetenschap naar de alumni brengen', zegt de Amsterdamse voorzitter Peter de Haan. 'De lezingen van de regionetwerken zijn voor alumni vaak een hernieuwde kennismaking met het wetenschappelijk denken. Een terugkerend evenement dat een link legt naar hun verleden en hun toekomst. Want nascholing is tegenwoordig op iedere leeftijd belangrijk. Naast de regiolezing in het najaar verzorgen we door het jaar heen huiskamerbijeenkomsten over actuele thema's.' Frans Driedonks voegt daaraan toe: 'In deze snel veranderende maatschappij kan de universiteit in verschillende fasen van je leven een bron van kennis zijn.'

Buitenposten

Regionetwerken hebben de toekomst, denken alle voorzitters. Kees Ampt ziet de netwerken als een kennisbank: 'Wanneer jij als student iets gedaan moet krijgen, kun je een alumnus eens vragen hoe hij dat ooit heeft aangepakt.' 'We zijn buitenposten voor de universiteit die contacten wil leggen in de regio', stelt Ieke Rozendaal. 'Veel alumni vinden het nog altijd leuk om te horen waar de Universiteit Utrecht mee bezig is. Daarom laten wij altijd een medewerker van de universiteit iets vertellen. Het is on-Nederlands om veel van je alumni te vragen en te verwachten, maar het is natuurlijk wel mogelijk om goede contacten te onderhouden.'

[Jurgen Swart]

Kijk voor meer informatie over het najaarsprogramma van de regionale alumninetwerken op de volgende pagina's en in de brochure bij deze Illuster.

Illustratie: Cora Jie Kam

Utrechts Universiteitsfonds / Alumnbureau

Bezoek voor de meest recente ontwikkelingen en activiteiten onze website: www.ufonds.uu.nl

In 1886 is het Universiteitsfonds opgericht door alumni van de Universiteit Utrecht. Sindsdien zet het U-fonds zich actief in voor de Utrechtse universitaire gemeenschap. Het stelt bijzondere leerstoelen in, subsidieert studentenactiviteiten en regelt sociale zorg voor studenten in financiële nood. Het Universiteitsfonds is tevens het Alumnbureau van de universiteit. Het bureau organiseert een uitgebreid programma voor alumni in binnen- en buitenland en voor jonge alumni. Jaarlijks verschijnt de nieuwe Ufonds-alumnipas waarmee alumni die begunstiger zijn van het Universiteitsfonds gemakkelijker en goedkoper toegang krijgen tot het universitaire aanbod. Meer weten? Kijk op www.ufonds.uu.nl.

AlumniWeb

Wilt u jaar- of studiegenoten kunnen opzoeken en uw eigen gegevens kunnen beheren? Dat kan! Ruim 12.500 alumni hebben al een actieve AlumniWeb-account. Activeer uw account via: www.alumni.uu.nl/alumniWeb

Bijzondere Leerstoelen

Het bestuur van het Utrechts Universiteitsfonds heeft aan prof.dr. P.J.M. Groenewegen eervol ontslag verleend, met terugwerkende kracht per 1 november 2004. Hij bezette de leerstoel 'Frankrijkstudies: vergelijking van de economische stelsels in Frankrijk en Nederland', bij de subfaculteit Letteren. Prof. Groenewegen is per 1 november 2004 benoemd tot gewoon hoogleraar op deze leerstoel. Het bestuur heeft voor een periode van vijf jaar benoemd:

- Mw. mr.dr.s. M. de Cock Buning tot Bijzonder Hoogleraar in het 'Communicatie- en Mediarecht' bij de subfaculteit Rechtsgeleerdheid, met ingang van 1 mei 2005.
- Dr. S. Barbiers tot Bijzonder Hoogleraar in de 'Variatielinguïstiek van het Nederlands', bij de subfaculteit Letteren, met ingang van 1 juni 2005.

Jaarbijdrage

Ieder jaar in december ontvangen de begunstigers een verzoek van het Universiteitsfonds om hun jaarbijdrage over te maken. Met ingang van 1 januari 2006 is de minimumbijdrage voor de begunstigers € 20,-. Voor het eerste jaar na afstuderen wordt een korting gegeven van 50%, en is de minimumbijdrage vastgesteld op € 10,-.

'Vermiste begunstigers'

Uit onze gegevens blijkt dat wij geen actueel postadres meer hebben van een aantal begunstigers. De lijst hebben wij op onze website

geplaatst (www.alumni.uu.nl/vermist). Kent u een of meerdere van deze personen en beschikt u over hun actuele adresgegevens? Neemt u dan contact op met het Utrechts Universiteitsfonds/Alumnbureau, telefoon (030) 253 8025, Ufonds@uu.nl.

Najaarsprogramma

Hieronder vindt u in kort bestek de kalender van het najaarsprogramma dat onder andere door onze zeven regionale alumninetwerken en het Jongeren Alumni Netwerk wordt georganiseerd. Uitgebreide informatie vindt u in de folder die bijgevoegd is bij deze Illuster en op www.alumni.uu.nl.

• 8 september

- 19.00 uur, *Pubquiz Jonge Alumni* (Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht).

Ook dit jaar kunnen alumniteams zich inschrijven om het alumnipanel bestaande uit rector Willem Hendrik Gispen, Maarten van Rossem, Machteld Derks en Femke Lakerveld te verslaan. Presentatie is weer in de capabele handen van Larry Kendrick.

• 9 september

- 16.00 uur, *Lezing door prof.dr. Jan de Lange* (Faculty Club, Academiegebouw, Utrecht).

'Hans Freudenthal en het mysterie van het verdwijnende wiskundeonderwijs'. Zie voor achtergrondinformatie pagina 16 en 17 van deze Illuster.

- 17.00 uur, *Alumniborrel* (Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht).

Aansluitend aan de lezing van prof.dr. Jan de Lange zal dr. Arie Smit, inmiddels een jaar lang voorzitter van het Utrechts Universiteitsfonds, het academisch jaar inluiden. Thema van zijn bijdrage is 'Een Leven Lang Leren'. Smit is algemeen directeur van TELEAC/NOT, en uit dien hoofde betrokken bij de inrichting van een educatief model waarin universiteiten, media en SURF (stichting voor ICT in het Hoger Onderwijs) samenwerken. Wanneer wordt het mogelijk dat u via internet college loopt?

• 30 september

- 13.15 uur, *Stadswandeling langs monumen-*

Kijk voor het complete najaarsprogramma in de folder bij deze Illuster

tale universiteitsgebouwen in de Utrechtse binnenstad (verzamenen in bezoekerscentrum RonDom, Domplein 9, Utrecht).

De rondleiding voert via het Academiegebouw aan het Domplein onder andere naar panden aan het Janskerkhof en de Drift.

- 15.30 uur, *Jaarvergadering Utrechts Universiteitsfonds* (faculteit Rechtsgeleerdheid, Janskerkhof 3, Utrecht).

• 7 oktober

- 15.30 uur, *Utrecht Lezing regio Den Haag* (Sociëteit De Witte, Plein 24, Den Haag).

'Op het scherp van de snede – hersenwerk nader bezien'. Lezingen door prof.dr. C.A.F. Tulleken en prof.dr. H.J.C. van Marle.

• 8 oktober

- 10.00 uur, *Utrecht Lezing regio Arnhem* (Tulip Inn, Schalterdalweg 18, Beekbergen).

'Bestrijding van besmettelijke dierziekten: van dieren elimineren naar dieren vaccineren'. Lezingen door prof.dr. J.A. Stegeman en prof.dr. F. van Knapen.

• 14 oktober

- 14.30 uur, *Architectuurwandeling op De Uithof* (Verzamelen in grand café The Basket, Genèvealaan 8, De Uithof, Utrecht). Enkele innovatieve onderwijsgebouwen worden onder de loep genomen, waaronder het Minnaertgebouw en de Universiteitsbibliotheek.

• 15 oktober

- *Utrecht Lezing regio Rotterdam* (Roosevelt Academy, Middelburg).

'Duurzaam ondernemen voor een duurzaam milieu'. Lezing door prof.dr. J.M. Kramer. 'Alumni moet je opleiden; ze komen niet vanzelf'. Lezing door prof.dr. H.P.M. Adriaansens.

• 28 oktober

- 20.00 uur, *Utrecht Lezing regio Utrecht* (Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht).

'De rol van de Universiteit Utrecht in de Randstad als concurrerende regio in Europa'. Lezing door prof.dr. G. Cerfontaine.

• 3 november

- 20.00 uur, *Academisch Café* (Café De Dijk, Nobelstraat 283, Utrecht).

Wetenschap vanaf de zeepkist. Na het geslaagde eerste Academische Café op 30 juni jl. weer een kans om in een informele en

ludieke sfeer promovendi te horen over hun onderzoek. Welke spreker gaat met de publieksprijs naar huis?

Oproep jonge alumni: In het voorjaar van 2006 zal het Academisch Café op verschillende plaatsen in het land worden georganiseerd (Zwolle, Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Arnhem, Utrecht en Brabant).

Ben je alumnus van de UU, jonger dan 35 jaar en heb je interesse om het Academisch Café in jouw buurt mede te organiseren, meld je dan aan via jongevalumni@alumni.uu.nl onder vermelding van Academisch Café.

• 8 november

- 18.30 uur, *Utrecht Lezing regio Zwolle* (Grand Hotel Wientjes, Stationsweg 7, Zwolle).

'De waslijn, de knijpers, het wasgoed en de wind. Wat is waar in de wetenschap'. Lezing door dr. A.F.W. Klukhuhn.

• 9 november

- 13.30 uur, *Utrecht Lezing regio Brabant* (Philips Research, prof. Holstlaan, Eindhoven).

'Value Creation in Open Innovation'. Lezing door dr. R. Harwig, CEO Philips Research.

'De Europese kenniseconomie: een nieuw verhaal of niet?' Lezing door prof.dr. J. Luiten van Zanden.

• 21 november

- 19.00 uur, *Utrecht Lezing regio Amsterdam* (Trippenhuis, Kloveniersburgwal 29, Amsterdam).

'Het klimaat verandert toch wel...!? Klimaatverandering in perspectief'.

'De afkoeling van de aarde'. Lezing door prof.dr. J. Oerlemans.

'Een breder perspectief'. Lezing door prof.dr. H. Tennekes.

• 25 november

- 17.00 uur, *Alumniborrel* (Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht).

Het lustrumjaar staat voor de deur! De voorzitter van de lustrumcommissie van de universiteit, prof.dr. Dop Bär, vertelt wat alumni het komende jaar kunnen verwachten. Alle alumni zijn van harte uitgenodigd om het jaar uit te luiden en vast een blik vooruit te werpen op het lustrumjaar 2006.

Alumnicontactpersonen

Contactpersonen faculteiten

- **Utrechts Universiteitsfonds/Alumnibureau**, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 8025, ufonds@uu.nl
- **Aardwetenschappen**, Budapestlaan 4, 3584 CA Utrecht, (030) 253 5116, n.meijer@geo.uu.nl
- **Biologie**, Postbus 80088, 3508 TB Utrecht, (030) 253 2276, c.m.jansen@bio.uu.nl
- **Diergeneeskunde**, Postbus 80163, 3508 TD Utrecht, (030) 253 4836, m.e.martens@vet.uu.nl
- **Farmaceutische Wetenschappen**, Postbus 80082, 3508 TB Utrecht, (030) 253 7313, d.a.ondaatje@pharm.uu.nl
- **Geneeskunde**, Postbus 80030, 3508 TA Utrecht, (030) 253 6420, h.dobbelaar@med.uu.nl
- **Godgeleerdheid**, Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht, (030) 253 1853, Mswarte@theo.uu.nl
- **Letteren**, Kromme Nieuwegracht 46, 3512 HJ Utrecht, (030) 253 9756, voorlichting@let.uu.nl
- **Natuur- en Sterrenkunde**, Postbus 80195, 3508 TI Utrecht, (030) 253 3284, j.andriese@phys.uu.nl
- **Rechtsgeleerdheid**, Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht, (030) 253 7018, n.vanderputten@law.uu.nl
- **Ruimtelijke Wetenschappen**, Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht, (030) 253 2044, y.langen@geog.uu.nl
- **Scheikunde**, Padualaan 8, 3584 CH Utrecht, (030) 253 3793, m.vandergarde@chem.uu.nl
- **Sociale Wetenschappen**, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht, (030) 253 6718, m.m.splinter@fss.uu.nl
- **Wijsbegeerte**, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 1831, e.kas@phil.uu.nl
- **Wiskunde en Informatica**, Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht, (030) 253 1515, Ria.vanVlimmeren@math.uu.nl
- **IVLOS**, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 4494, m.vanrijswijk@ivlos.uu.nl

Contactpersonen nationaal

- **Regio Amsterdam**, Peter de Haan, Amsterdam@alumni.uu.nl
- **Regio Arnhem**, Koen Verhoeff, Arnhem@alumni.uu.nl
- **Regio Den Haag**, Frans Driedonks, Denhaag@alumni.uu.nl
- **Regio Rotterdam**, Martine Romer, Rotterdam@alumni.uu.nl
- **Regio Brabant**, Kees Ampt, Brabant@alumni.uu.nl
- **Regio Zwolle**, Ieke Rozendaal, Zwolle@alumni.uu.nl
- **Regio Utrecht**, Juditha Melsen, Utrecht@alumni.uu.nl

Contactpersonen internationaal

- **Verenigde Staten**, Irma Jansen, irma_jansen@hotmail.com
- **Zuid-Afrika**, Pieta van Beek, Hanna Botha, Jacques van der Elst Southafrica@alumni.uu.nl
- **Indonesië**, Theo Tuwankotta, Indonesia@alumni.uu.nl
- **Thailand**, Ufonds@ufonds.uu.nl
- **Spanje**, Germaine Custers, Germainecusters@hotmail.com
- **Engeland**, Ufonds@ufonds.uu.nl
- **Frankrijk**, Ufonds@ufonds.uu.nl

Berichten voor alumni

Zonder waardeoordeel te geven signaleert deze rubriek activiteiten en publicaties die voor Utrechtse alumni interessant zijn. Bijdragen zijn welkom: Illustrer.redactie@csc.uu.nl.

Alumnibijeenkomst Geschiedenis

Op zaterdagmiddag 29 oktober vindt in het Academiegebouw de najaarsbijeenkomst plaats van de Alumnivereniging VIGU met als thema Mensenrechten. Een van de sprekers is Bob de Graaff. VIGU-leden ontvangen nog een uitnodiging. Alle geïnteresseerden zijn van harte welkom. Entree: € 7,50; gratis voor VIGU-leden.

Meer informatie en aanmelden: secretariaat van Geschiedenis, Annelies van den Hurk, annelies.vandenhurk@let.uu.nl

Alumnivereniging Amerikanistiek

Sinds kort heeft de Utrechtse Alumnivereniging Amerikanistiek (UAS-Network) een nieuw bestuur én een geheel vernieuwde website.

Meer informatie: www.let.uu.nl/~gonny.pasaribulpersonal of uas.network@gmail.com.

Bijpraten bij Alcmæon

In 2004 is de Alumnistichting van U.F.S.W. Alcmæon opgericht. De stichting wil de band tussen de oud-leden en Alcmæon versterken. Heb je ooit bij Alcmæon gezeten en vind je het leuk om weer eens bij te praten? Op 23 september organiseren we een borrel, waarbij je als alumnus van harte welkom bent.

Meer informatie: alumni@alcmæon.nl

Symposium diergeneeskunde

Stichting DIO is een ontwikkelingssamenwerking die zich inzet voor kennisoverdracht op veterinair vlak. Op donderdag 27 oktober organiseert de stichting een avondsymposium met als thema '(Ab) use of veterinary medicines in developing countries'.

Het symposium zal plaats vinden onder leiding van prof.dr. H. Vaarkamp, hoogleraar Veterinaire Apotheek aan de faculteit diergeneeskunde te Utrecht. Vanuit het oogpunt van de lokale bevolking, de veterinaire industrie en de wetenschappelijke wereld zullen door een aantal sprekers verschillende meningen geëventueerd worden, waarna er ruimte is voor discussie. Alumni zijn van harte welkom. Lokatie: faculteit Diergeneeskunde, Utrecht. Aanvang: 19:30 uur, zaal open: 19:00 uur.

Kijk voor meer informatie op: www.dio.nl

XXVe Lustrum U.S.R Triton

Triton bestaat 125 jaar en dat wordt groots gevierd: van 4 t/m 9 oktober organiseert de roeivereniging een 125 uur durend feest. Op 8 oktober is er speciale feestdag voor oud-leden. Tijdens een borrel en een buffet zullen cabaretlieders van vorige lustra worden gezongen en zal het 'blikken tikken' plaatsvinden. De dag wordt afgesloten met een groots Triton feest. Ben je nog in contact met oudploeggenoten, commissiegenoten en/of bestuursgenoten? Vraag hen dan ook te komen.

Meer informatie en aanmelden:

*www.tritonlustrum.nl;
oudleden@tritonlustrum.nl*

Alumninetwerk Amsterdam

Het alumninetwerk Amsterdam e.o. organiseerde het afgelopen jaar twee boeiende debatten over de opkomst van China en de Europese Grondwet. Gezien het succes van deze huiskamerbijeenkomsten heeft het bestuur een nieuwe huiskamerbijeenkomst belegd op maandag 3 oktober 2005 met als thema 'Multiculturele samenleving & integratie vanuit de universiteit?'. Centraal daarbij staat de integratie van nieuwe-Nederlanders in de academische wereld.

Meer informatie: P.dehaan@vumc.nl

35 jaar Orca

Studentenroeivereniging Orca viert dit jaar haar 35 jarig bestaan. Op 8 oktober is er daarom een speciale Orca/Charon/Batavialustrumreünie die tevens de aftrap vormt voor een vernieuwd alumnibeleid. Aanmelden kan via www.haaldoor.nl!

*Meer informatie: Joost Walda 06 26318823;
www.orcaroeien.nl*

Reünie Aardwetenschappen

Op 14 januari 2006 bestaat de Utrechtse Geologen Vereniging 60 jaar! Ter gelegenheid daarvan wordt die dag een reünie georganiseerd voor alle oud-studenten aardwetenschappen (richtingen geologie, geochemie, geofysica, ...).

Meer informatie: www.geo.uu.nl/ugv60

Utrechtse Biologen Vereniging

Geen wetenschap zo actueel en praktijkgericht als de biologie. Om die reden is het nuttig als studerende en afgestudeerde biologen in contact met elkaar blijven. Heb jij biologie in Utrecht gestudeerd? Meld je dan aan voor ons alumnibestand!

*Voor aanmelding en informatie: (030) 253 6741;
UBV, Sorbonnelaan 16 Z-103, 3584 CA Utrecht.*

Studium Generale

Studium Generale presenteert dit najaar een keur van lezingen en symposia op wetenschappelijk en cultureel gebied. Op het programma staan onder meer:

- Twee dubbellezingen rond de Romantische traditie in de (Nederlandse) muziek, voortgaand aan de opvoering van werken van Julius Röntgen.
- Zesdelige serie 'Rondom Einstein'.
- Cursus Psychologie in de rechtszaal door de vermaarde getuige-expert Willem Wagenaar.
- Het symposium 'Staying Alive – the biomedical challenges of ageing' op 22 september.
- Algemene Kennis Colleges met o.a. Maarten van Rossem over de Koude Oorlog, Herman van der Dunk over het Liberalisme en Marc Oostendorp over het Esperanto.

Kijk voor het volledige programma op: www.sg.uu.nl.

Meer informatie: (030) 253 2436; info@sg.uu.nl

Excursie naar de Ries-Inslagkrater

De Stichting Geowetenschappelijke Activiteiten organiseert in oktober een excursie naar Nordlingen en Solnhofen. Nordlingen ligt in de Ries in Beieren en is bijna het middelpunt van een krater van zo'n 20 kilometer doorsnede, het gevolg van de inslag van een asteroïde of komeet 15 miljoen jaar terug. Verder bezoeken we de beroemde lithografische kalken van Solnhofen, waarin beroemde fossielen zoals Archeopteryx werden gevonden. We gaan naar het museum en ook proberen we zelf fossielen te vinden. Op de terugweg stoppen we in Tübingen om de sporen van een reusachtige tsunami van ca 200 miljoen jaar geleden te bekijken.

Wetenschappelijke leiding: prof. Jan Smit (VU), paleontoloog en specialist op het gebied van 'impact cratering'. Vertrek: zondag 16 oktober, terug zaterdag 22 of zondag 23 oktober.

Meer informatie en aanmelden: (030) 253 5014; b.thart@geo.uu.nl; www.georeizen.nl

U.S.S. Proton zoekt alumni scheikunde

De oud-ledencommissie van U.S.S. Proton werkt aan een actueel alumnibestand. Dus heb jij scheikunde gestudeerd in Utrecht en vind je het leuk om o.a. op reünies te komen met oud-studiegenoten, meld je dan aan als oud-lid bij U.S.S. proton. Ook aan de huidige oud-leden wordt een oproep gedaan om eventuele adreswijzigingen door te geven.

Meer informatie: oudleden@chem.uu.nl

Het Rietveld Schröderhuis in Utrecht. De architectonische benadering van Gerrit Rietveld komt aan bod in de leergang 'Architectuur 19de en 20ste eeuw' van HOVO Utrecht.

HOVO-cursusaanbod 2005-2006

HOVO Utrecht (Hoger Onderwijs voor Ouderen) biedt dit studiejaar maar liefst 65 cursussen van filosofie en (kunst)geschiedenis tot economie en natuurwetenschappen.

Meer informatie: www.hovoutrecht.nl;
hovo@usp.uu.nl; secretariaat HOVO
(030) 253 3197 (ma, wo, do 9 tot 12 uur).

Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatie-wetenschap (USBO)

Dit najaar start bij de USBO een aantal masterprogramma's en cursussen voor leidinggevenden en stafmedewerkers:

- Masterprogramma Bestuur en Beleid voor professionals
- Executive programma Counselling & Coaching in Context
- Mastercourse Management in dienstverlenende organisaties
- Masterprogramma Organisatie, Cultuur en Management
- Executive programma Organiseren en lei-

dinggeven voor aio's en oio's

- Masterprogramma Strategisch Management in de non-profit sector

Alumnipashouders en medewerkers van de Universiteit Utrecht ontvangen 10% korting op de cursusprijs (tot max. € 1.100,-).

Meer informatie: (030) 253 8101;
emp@usg.uu.nl; www.usg.uu.nl/emp

U-Raad rapport 'Scoren door kiezen'

In het Strategisch Plan 2005 – 2009 dat in mei 2005 verschenen is, kiest de Universiteit Utrecht voor 'focus en massa' in het onderzoek. Door selectief te investeren in onderzoeksgebieden van hoge kwaliteit en met voldoende massa, wil de universiteit uitgroeien tot een top research-universiteit. Komend jaar zal de universiteit hierin doorslaggevende keuzes moeten maken. De Werkgroep Strategie van de Universiteitsraad wil graag een bijdrage leveren aan deze discussie en trok daarom het land in om met deskundigen van binnen en buiten de univer-

sitaire wereld te spreken. Onder andere met alumni. De uitkomsten van deze gesprekken zijn te lezen in het rapport 'Scoren door kiezen', waarin de U-Raad ook verschillende aanbevelingen doet op het gebied van onderwijs, onderzoek, organisatie en beleid. Een van de aanbevelingen is om alumni nauwer bij de universiteit en het beleid te betrekken.

Het volledige rapport kunt u vinden op www.uraad.uu.nl

Taaltrainingen Boswell Instituut 2005/2006

Het James Boswell Instituut verzorgt speciaal voor wetenschappers taaltrainingen Engels, Spaans, Frans en Italiaans. Alumni van de Universiteit Utrecht kunnen tegen gereduceerd tarief aan deze trainingen deelnemen. Kijk voor meer informatie en/of het aanvragen van een cursusgids op: www.jbi.uu.nl

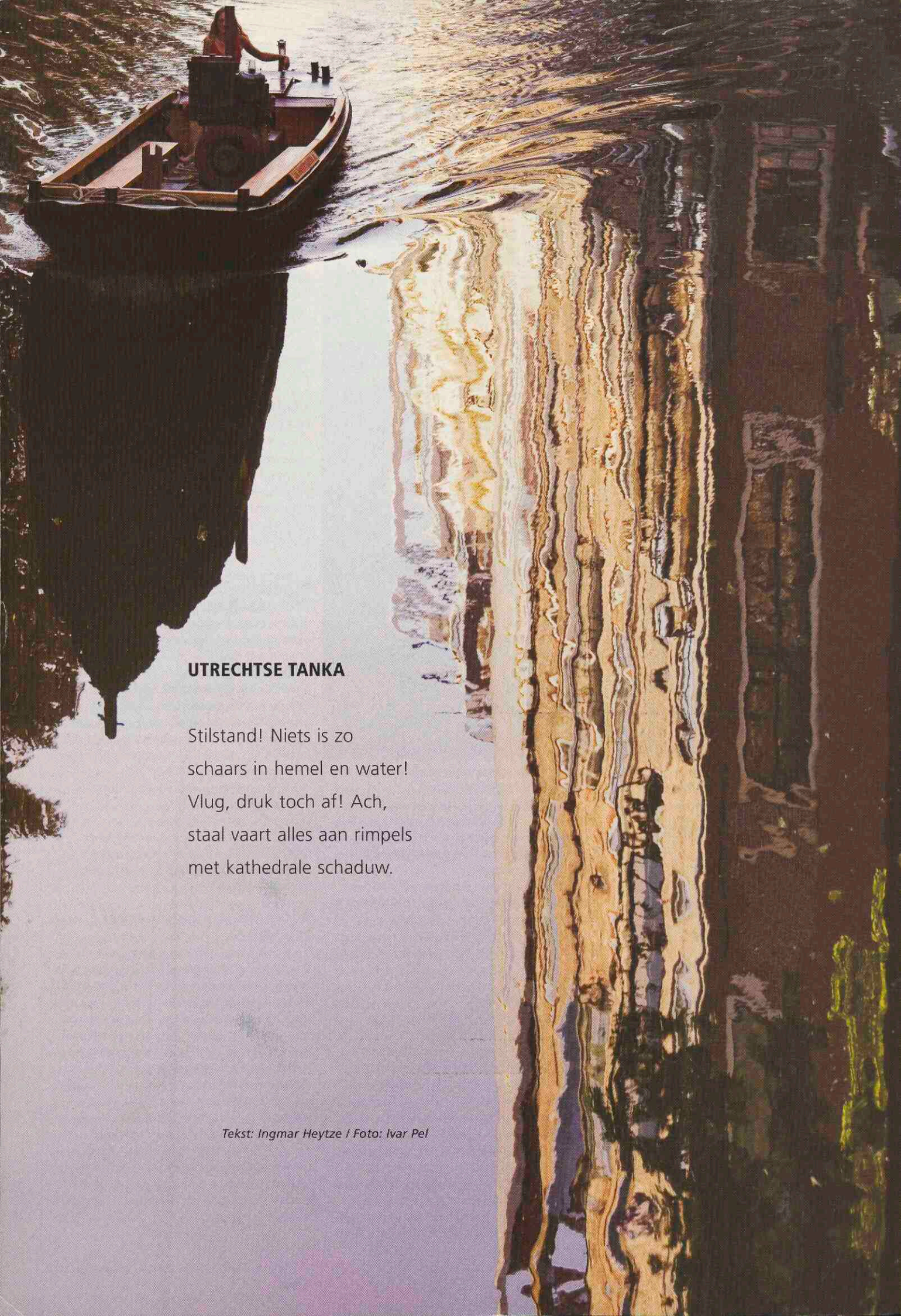
Kleurrijk Talent voor de Wetenschap

In samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, de Vrije Universiteit en NWO organiseert de Universiteit Utrecht op 10 november voor studenten en alumni van buitenlandse afkomst het congres 'Kleurrijk Talent voor de Wetenschap'. Aan de orde komen vragen als: Hoe kom je in aanmerking voor een promotieplaats? Hoe kun je externe financiering krijgen, bijvoorbeeld via het mozaïekprogramma van NWO? Hoe kun je succesvol promoveren en je verdere loopbaan plannen?

Tijd en plaats: 14:00-18:15u, De Uithof, Utrecht.
Meer informatie en (gratis) aanmelden:
(030) 253 2728; m.deruijter@fbu.uu.nl;
www.uu.nl/kleurrijktalent

Afscheid fondsenwerper Fred Knol

Op 1 mei jl. nam directeur Fondsenwerving & Sponsoring Fred Knol in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd afscheid van de Universiteit Utrecht. Ter afscheid organiseerde hij een fondsenmiddag waarop het Utrechtse Orgelarchief centraal stond. Knols suggestie aan de genodigden om voor zijn afscheidscadeau een schenking te doen voor de aankoop van een instrument voor de Utrechtse Studenten Muziekgezelschappen leverde maar liefst € 3.000,- op. Hiermee wordt een nieuwe paukensenet gekocht. De functie van directeur Fondsenwerving & Sponsoring wordt ad interim, tot einde van dit jaar, overgenomen door drs. Leneke Visser, directeur Utrechts Universiteitsfonds/Alumnibureau.

UTRECHTSE TANKA

Stilstand! Niets is zo
schaars in hemel en water!
Vlug, druk toch af! Ach,
staal vaart alles aan rimpels
met kathedrale schaduw.

Tekst: Ingmar Heytze / Foto: Ivar Pel